

Omslagsbild: De 16 tematiska samverkansinitiativen vid Lunds universitet som startade år 2017, 2018 och 2019 och dess externa parter, kartlagda våren 2019. Kartläggningen är gjord med hjälp av verktyget kumu.io. Bearbetning av Carin Nilsson och Jonas Palm

Vid citering av rapporten använd följande:

Nilsson, C., Romare, P., Thelin, L. och E. Wise (2020) *Tematiska samverkansinitiativ vid Lunds universitet – Resultat och reflektioner*, Lunds universitet, Lund, 42 sidor

”Det kan inte nog betonas att samverkan innebär dialog.

Vi forskare sitter på våra skilda forskningsbaserade kunskaper som vi kommunicerar till övriga medverkande inom initiativet – men det finns i lika hög grad kunskap som kommuniceras tillbaka till oss forskare.

Det handlar inte om en enkelriktad förmedling av kunskap.”

Professor Agneta Gulz
koordinator för
Tillsammans över tröskeln till framtidens klassrum

Agneta Gulz koordinerar "Tillsammans över tröskeln till framtidens klassrum"
Foto: Kennet Rouna

Innehåll

Förord.....	5
Ord och begrepp som används i rapporten	6
Sammanfattning	7
Nyttan och måluppfyllelse av tematiska samverkansinitiativ.....	7
Lärdomar från tematiska samverkansinitiativ.....	8
Del A: Bakgrund till tematiska samverkansinitiativ vid Lunds universitet	11
Del B: Tematiska samverkansinitiativ vid Lunds universitet.....	13
1. Beskrivning av tematiska samverkansinitiativ (TSI).....	13
2. Sammanfattning av resultat från den första generationen av tematiska samverkansinitiativ vid Lunds universitet	17
Forskningsfinansiering.....	18
Utveckling av extern synlighet	19
Utveckling av samverkansinitiativen och framflyttning av fältet.....	20
Beskrivningar om genomslag och effekt i samhället.....	22
3. Reflektioner och lärdomar	24
Om att arbeta inom ett initiativ – vad det ger att vara med i processen och vad stödet från ledningen betyder	25
Externa parter reflektioner	26
Vad saknas och vilka hinder finns	27
4. Måluppfyllnad för tematiska samverkansinitiativ	28
Del C: Samverkan i framtiden - Perspektiv och trender.....	29
5. Trender och perspektiv i en skiftande omvärld	29
6. Rekommendationer – utvecklingsmöjligheter	31
Referenser.....	32
Bilagor.....	33
Bilaga 1 Översiktlig bild över utvecklingen i budgetförutsättningar för samverkansmedel vid Lunds universitet (2017-2021).....	33
Bilaga 2: Processen – ansökningsfasen, bedömningsfasen, genomförandefasen och utvärderingsfasen	34
Bilaga 3: Utvärderingsfrågor till slutrapportering efter tre år för tematiska samverkansinitiativ 2017-2019.....	39
Bilaga 4: Utlysningstext för tematiska samverkansinitiativen 2017-2019..	41

Förord

Denna rapport är en sammanfattning av utvärderingen av Lunds universitets satsning på tematiska samverkansinitiativ under år 2017-2019. Det är med stor glädje och stolthet som Lunds universitets Samverkansråd har följt de första sex tematiska samverkansinitiativen, och sett vilka otroliga resultat och effekter deras samverkansaktiviteter har lett till, både för forskarna och de externt medverkande aktörerna. Samverkansinitiativen har därmed i högsta grad bidragit till och utvecklat Lunds universitets samverkan.

Syftet med de tematiska samverkansinitiativen har varit att stimulera samarbeten över fakultetsgränser och att skapa plattformar och nätverk som ger förutsättningar för samarbete mellan forskare vid Lunds universitet och samverkan med externa aktörer inom samhällsutmaningar där universitets forskning kan bidra till utveckling av lösningar och framtida genombrott.

Innehållet i denna rapport baseras framförallt på Samverkansrådets utvärdering av koordinatorens skriftliga rapporteringar efter 3 år, samt resultat från workshopar och dialoger med koordinators och Samverkansrådets arbetsgrupp för utvärdering.

Utöver det fantastiska arbete som lagts ner av flera hundra forskare och externa aktörer i själva initiativen, så grundas utvärderingen som presenteras här i ett gediget arbete av bland annat Samverkansrådet under ledning av vicerektor Bo Ahrén, med en arbetsgrupp under år 2017 till 2020 (Mats Benner, Johannes Persson, Charlotta Johnsson, Christofer Edling, Heiko Herwald, Lisa Thelin, Annika Olsson, Ann-Katrin Bäck-

lund, Frédéric Delmar, Roland Andersson) som aktivt bedömt och värderat ansökningar, uppföljningar och slutrapporter. Vidare har rapportens innehåll har även diskuterats med koordinators och co-koordinators, för tematiska samverkansinitiativ för 2017-2019 (Kenneth M Persson, Gudbjörg Erlingsdóttir, Johannes Stripple, Alexandra Nikoleris, Roger Hildingsson, Josefin Ahlqvist, Eva Nordberg Karlsson, Olof Hallonsten, Lina Rönndahl, Agneta Gulz). Stöd har getts från avdelning Samverkan (Carin Nilsson, Pia Romare, Emily Wise och Lisa Thelin). Ett stort varmt tack till alla som engagerat sig!

Målgrupp för rapporten är i första hand ledningen för Lunds universitet och universitetets fakultetsledningar, nämnder och råd. Rapporten har även skrivits med Lunds universitets forskare och centrala förvaltning och i åtanke, som en indirekt målgrupp.

Vår förhoppning är att rapporten ska såväl belysa den genomförda satsningen på samverkansinitiativ som vara ett bra underlag för framtida diskussioner om hur universitet proaktivt kan bidra till att förstärka och bredda samverkan och stödja universitets forskare i att utveckla nya svar på samhällsutmaningar.

Lund 18 december 2020

Bo Ahrén

Vicerektor med särskilt ansvar för samverkan och ordförande i Samverkansrådet
Lunds universitet

Ord och begrepp som används i rapporten

Begrepp	Hur vi använder begreppen i denna rapport
Effekter av samverkan	De effekter av samverkan som är i fokus i denna rapport är ökad forskningsfinansiering, utveckling av extern synlighet av forsknings- och utmaningsområdet, progression av samverkansinitiativ och utveckling av forskningsfält/utmaningsområdet, samt effekter i samhället.
Finansieringsinstrument för samverkan	I denna rapport används ordet finansieringsinstrument som ett samlingsnamn för det upplägg, den process och den kontext som omfattar att inrätta samverkansmedel, att utlysa medel för samverkan, att bedöma och finansiera samverkan, samt att följa och upp och utvärdera utfallet.
Forskningens effekter i samhället på olika lång sikt	När det gäller forskningens effekter utanför akademien kan dess omfattning, och när i tiden de kommer, variera. Det är en glidande skala från forskningsresultat som kan ha direkta, omedelbara effekter utanför akademien till långsiktiga samhällseffekter som kan dröja 10-20 år eller längre. Däremellan finns effekter på kort sikt (påverkan på tex samarbetsparter under eller direkt efter ett projekt) och på medellång sikt (påverkan på tex målgruppen – de som nås av samarbetsparter eller samverkansambassadörer, upp till 5 år). Observera att forskningsresultat kan i vissa fall ha omedelbara effekter utanför akademien utan att samverkan sker.
Forskningens långsiktiga effekter (genomslag)	Med forskningens långsiktiga effekter i samhället avses i denna rapport att forskningen ger fördelar till ett eller flera områden av ekonomin, kulturen, allmänt policyarbete, tjänster, hälsa, produktion, miljö, livskvalitet mm, eller att den medför en minskning eller förebyggande av skada, risk, kostnad eller andra negativa effekter. Forskningens effekter i detta sammanhang kallas även genomslag, nytta eller betydelse i samhället (på engelska: impact).
Forskningsresultat	Forskningsresultat kan vara produkter (både traditionella och icke-traditionella forskningsresultat), tjänster eller resultat (t.ex. rapport) som produceras som ett resultat av forskning.
Samverka och samverkan	Att samverka är ett begrepp i högskolelagens samverkansuppgift (1kap2§). I denna rapport används begreppet som benämning på de aktiviteter och tillvägagångssätt som innefattar att involverade aktörer arbetar med ett gemensamt mål och i aktiviteten sker ett ömsesidigt utbyte av kunskap, erfarenheter, idéer och resultat som förväntas gagna alla inblandade aktörer. Att samverka omfattar en mångfald av tillvägagångssätt (metoder/processer) som involverar aktörer från akademien och från från samhället, benämnda «externa parter» i denna rapport. Begreppet samverkan används här som en bred benämning på att samverka, informera och verka för att resultat tillkomna vid lärosätet kommer till nytta, dvs begreppet utgår från hela samverkansuppgiften.
Samverkansprocess	Den interaktiva process eller metod, eller den kedja av metoder, i form av aktiviteter och handlingar, som används när man samverkar. Det finns otaliga tillvägagångssätt att samverka på. Några vanliga sätt är tex workshops, seminarium, dialogforum, fokusgrupper, skriva gemensamma planer eller ansökningar, runda-bord-samtal, ta fram gemensamma tjänster eller produkter. Det är inte enbart formen som avgör, utan hur man får fram och använder sig av resultatet, och att alla parter gynnas, som avgör om det är en samverkansprocess.
Tematiska samverkansinitiativ (TSI)	Det finansieringsinstrument som har använts vid Lunds universitet för att stödja forskares satsningar inom samhällsutmaningar i samverkan med aktörer utanför akademien, och som involverat forskare från minst tre fakulteter vid Lunds universitet. I rapporten används förkortningen TSI och begreppet initiativ som synonymer för begreppet tematiska samverkansinitiativ.

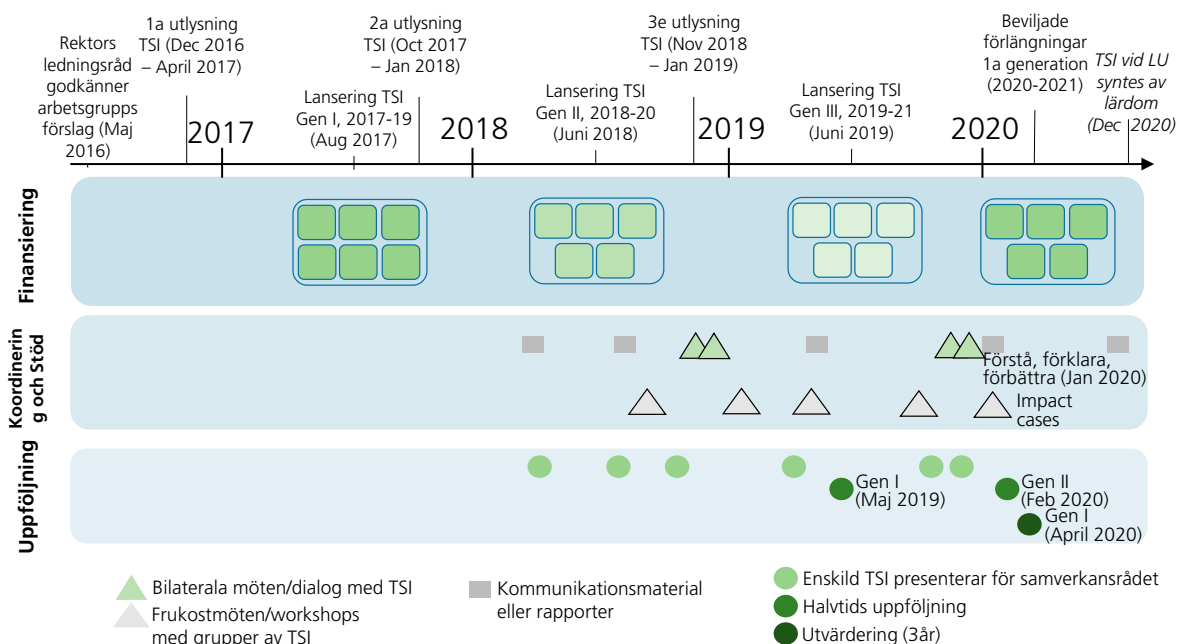
Sammanfattning

NYTTA OCH MÅLUPPFYLLELSE AV TEMATISKA SAMVERKANSINITIATIV

Lunds universitets Samverkansråd bildade en arbetsgrupp under 2016, med uppgift att utveckla ett operativt sätt att få igång samarbete mellan flera discipliner och samverka med externa parter. Arbetsgruppen tog för sin uppgift avstamp i Lunds universitets strategiska plan 2017-2027, och mer specifikt, det strategiska målet att "gemensamt identifiera, prioritera och utveckla samverkansfrågor och öka möjligheterna till synergieffekter mellan fakulteternas verksamhetsområden". Målet var att sätta en gemensam agenda inriktad på framtida utmaningar. Arbetsgruppens förslag resulterade i lanseringen av

den första utlysningen av tematiska samverkansinitiativ (TSI) i december 2016.

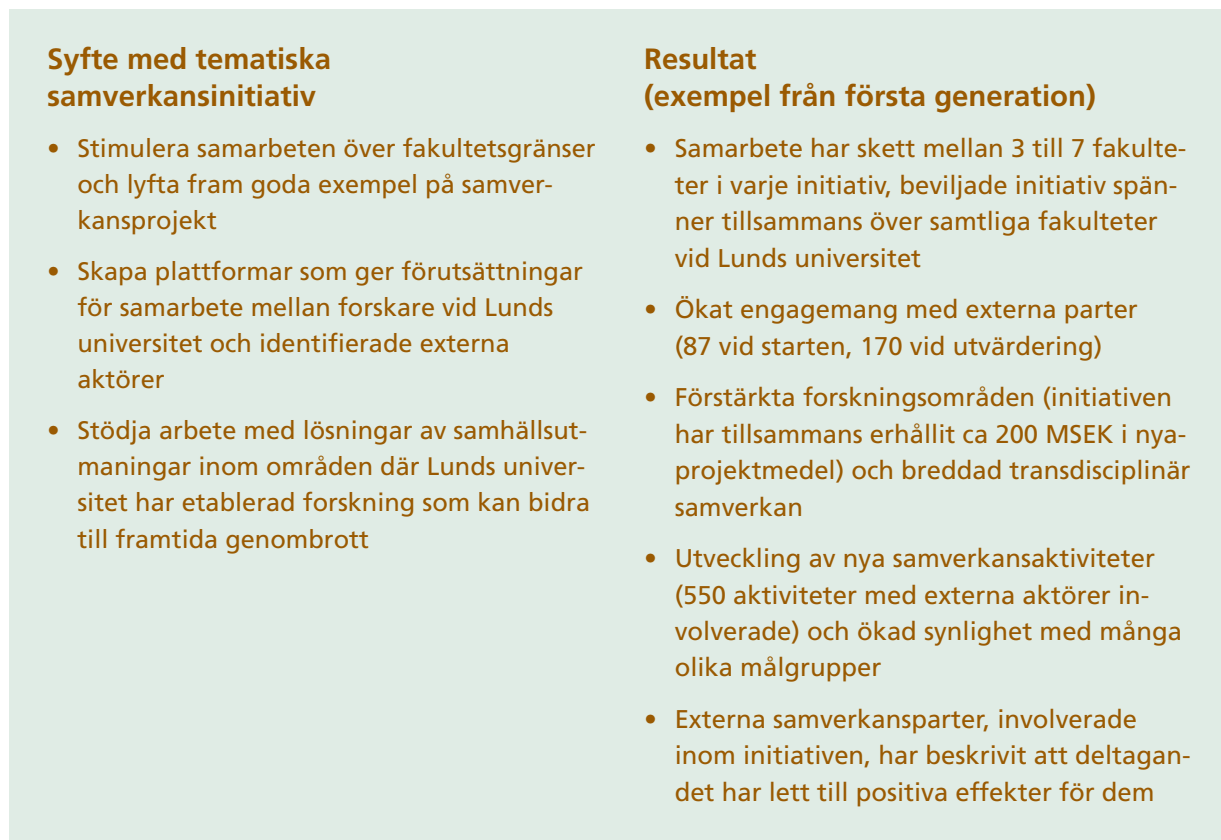
Under de senaste fyra åren (2017-2020) har tre utlysningar resulterat i investeringar på drygt 30 MSEK i 16 tematiska samverkansinitiativ vid Lunds Universitet. Denna rapport omfattar en fördjupad uppföljning av de sex första initiativen, vilka erhållit 10,2 MSEK av den totala satsningen. Utöver finansieringen, har Samverkansrådet och avdelning Samverkan (Sektion Forskning, samverkan och innovation) stöttat initiativen med kontinuerlig dialog, gemensamma workshops, kommunikation, och strukturerad uppföljning (figur 1).

Figur 1. Översikt av Lunds universitets finansieringsinstrument Tematiska Samverkansinitiativ (TSI)

Tematiska samverkansinitiativ har varit Lunds universitets eget instrument för att utveckla nya samverkansinitiativ och ny samverkanskapacitet (oavhängigt av externa finansiärer). Resultaten från den 3-årsutvärdering som gjordes av första generationen tematiska samverkansinitiativ, visar att instrumentet

har lyckats stimulera och förstärka samarbeten över fakultetsgränser, öka engagemang och samverkan med externa parter (inklusive företag, kommuner, och andra organisationer), och utveckla ny kunskap, synlighet och andra effekter som adresserar samhällsutmaningar (figur 2).

Figur 2. Sammanfattning av syfte med tematiska samverkansinitiativ vid Lunds universitet och sammanställning av några resultat från första generationen av tematiska samverkansinitiativ som pågick från 2017 till 2019.

LÄRDOMAR FRÅN TEMATISKA SAMVERKANSINITIATIV

Lärdomar och insikter från initiativen

TSI-koordinatorerna har lyft tre centrala lärdomar från arbetet:

1. Att driva samverkansprocesser kräver tid, andra sorters aktiviteter och arbetssätt samt kompetens

Att lära känna varandra, att börja arbeta och att bygga tillit med forskare i andra ämnen samt med externa parter kräver tid och andra sorters aktiviteter (utöver aktiviteter för 'vanlig' forskning och utbildning). De som arbetar med samverkan behöver mandat (och meritering) att kunna göra det som en del av sin kärnuppgift, och inte endast på sådan extra tid, som tas från övriga arbetsuppgifter eller från fritid.

Att driva och utveckla samverkansprocesser med många aktörer kräver strukturer och arbetssätt som kan behöva andra sorters stöd (t.ex. med kommunikation, hemsidor och digitala mötesplatser), erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling.

2. Samverkansinitiativ leder till resultat som inte kan beskrivas med traditionella mått för framgång inom forskning

Första generationen tematiska samverkansinitiativ har visat upp en mångfald av resultat, inte bara i termer av ökad forskningsfinansiering och mer tvärvetenskaplig forskning, men också i termer av ökat engagemang med externa parter, förstärkt extern synlighet, förbättrad nationell och internationell position, bidrag till bredare regionala och nationella strategier och policyarbete och genomslag i samhället (på kort och på längre sikt), se kapitel 2 och 3. Denna palett av resultat och tillhörande framflyttning av förståelse för och utveckling av samverkansprocesserna ihop med den relevanta forskningen och samhällsutmaningen (sk framflyttning av fältet) är svåra att fånga med traditionella mått för framgång inom universitetets värld (med forskningsfinansiering, vetenskapliga publikationer mm i fokus). Det behövs ett bredare perspektiv och ett kompletterande sätt att beskriva framgång som är sprungen ur samverkansaktiviteter och utveckling av samverkansprocesser.

3. *Ledningens införande av tematiska samverkansinitiativ har gett legitimitet till samverkan*

Att det är rektor och ledningen (genom Samverkansrådet) som står bakom TSI som instrument har haft stort symbolvärde och gett legitimitet åt forskarna att "satsa på samverkan". Medlen (som har delats ut nära forskarna, dvs av det egna lärosätet) har gett forskarna möjlighet och stöd i att driva snabba, agila processer och tid att utveckla dessa processer.

Att samla denna typ av medelsutdelning på central plats i lärosätesorganisationen ger en likvärdighet i ansöknings- och utvärderingsprocessen, vilket är önskvärt (jmf jämställdhetsuppföljning, mångfald, spridning över fakulteter och discipliner). Det leder även till att det lärande som byggs upp kan synliggöras för, och nyttjas inom, hela organisationen.

Lärdomar och insikter från processen att hantera initiativen

Från Samverkansrådet och avdelningen Samverkan (vid Sektion Forskning, samverkan och innovation, Lunds universitet) har ytterligare lärdomar lyfts:

4. *För att nå gedigen samverkan mellan forskningsfält och fakulteter krävs ledning och koordinering*

Målsättningen med de tematiska samverkansinitiativen var och är ambitiös. För att mobilisera forskare från alla fakulteter var det viktigt att det fanns en tydlig

riktning och uppbackning från Lunds universitets ledning (genom Samverkansrådet). Investerade medel var avgörande för att frigöra tid till utveckling av samverkansprocesser för de enskilda forskarna. Men en minst lika viktig framgångsfaktor var bredden och engagemanget i det "icke-finansiella stödet", vilket har utgjort en integrerad del av TSI (tematiska samverkansinitiativ) som instrument. Med icke-finansiellt stöd menas här t.ex. strategisk förankring med fakulteternas ledningar, strukturerade ansökningsprocesser med kunniga, pålästa, väl inlästa utvärderare, kontinuerlig dialog och uppföljning/utvärdering, stöd till koordinatörer, kommunikation och profilering.

5. *För att "fånga framflyttning av fältet" krävs nya perspektiv och en ny ansats för utvärdering*

Utvärderingen som presenteras i denna rapport har grundats i dokumentation, intervjuer och workshoppar med TSI-koordinatörerna. Dock har perspektiv från externa medverkande parter i initiativen endast inhämtats indirekt, dvs via koordinatörerna. Utvärderingen har haft ett brett omfång (med både kvantitativa och kvalitativa indikatorer), vilket har upplevts fungera bra. Men en utmaning och svårighet har varit att genom ett begränsat urval av utvärderingsfrågor rättvist fånga och beskriva de olika komplexa miljöer som initiativen byggt upp. Detta, då deras utgångslägen har varierat, vilket lett till att nivån av utveckling som kan förväntas, ser olika ut.

Johannes Stripple koordinerar "Narrating Climate Futures"

Foto: Catrin Jakobsson

Gudbjörg Erlingsdóttir koordinerar "e-health@LU"
Foto: Kennet Rouna

Olof Hallonsten koordinerar för "BISS- Big Science and Society".
Foto: Kennet Rouna

Del A: Bakgrund till tematiska samverkansinitiativ vid Lunds universitet

Efter forsknings- och innovationspropositionen 2012 och regeringsuppdraget (till Vinnova, Vetenskapsrådet, Formas och Forte) att utforma metoder och kriterier för bedömning av prestation och kvalitet i lärosätenas samverkan med det omgivande samhället, inleddes ett program att stödja och stärka universitets och högskolors samverkan.¹ Bland de viktigaste resultaten var förändrade attityder och arbetssätt vad gäller samverkan. Charlotte Brogren (GD Vinnova 2009-2017) skriver: ... en "mer fokuserad strategisk och operativ utveckling av lärosätenas arbete med samverkan med det omgivande samhället... Vi har lyckats plantera ett frö och initiera förändrat beteende bland svenska högskolor."²

I forsknings- och innovationspropositionen "Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft"³ sattes fortsatt fokus på förstärkning av lärosätenas samverkan med det omgivande samhället och sambandet mellan utbildning och forskning.

På Lunds universitet (med en ny ledning (2015), ett nytt, inrättat SSamverkansråd⁴, och en ny strategisk plan⁵) lyftes 2017 "stimulering av aktiva samarbeten för att lösa samhällsutmaningarna"⁶ som ett prioriterat område.

Målsättning och avsikt med TSI (Tematiska samverkansinitiativ):

- Att arbeta tvärvetenskapligt över fakultetsgränser
- Att hitta en gemensam utmaning att samlas kring
- Att främja samverkan med externa parter och kommunicera med det omgivande samhället
- Att bygga på och växla upp excellent forskning (t.ex. nya projekt och forskningsanslag)
- Att ge legitimitet och skapa tid (för forskare) för att utveckla och katalysera samverkansprocesser
 - ◊ Att utveckla relationer med nya/flera externa parter
 - ◊ Att få lov (mandat) att prova nya samverkansaktiviteter och/eller nya samverkansområden
 - ◊ Att utveckla individernas kompetens att leda och driva samverkansarbete

Ramar och format för TSI Modaliteter

- Total satsning år 2017 till 2020 är 30,2 MSEK, varav de 6 initiativ som startade år 2017 har tilldelats totalt 10,2 MSEK tillsammans.
 - * Resurser till enskilda initiativ: max 500 000 SEK per år under 3 år med möjlighet till förlängning under ytterligare 2 år, vilket år 2019 höjdes till 700 000 SEK per år
 - * central koordination och stöd
- Samverkansrådet bereder förslag om budget, och hanterar utlysningstext, urval och utvärdering av tematiska samverkansinitiativ
- Beslut om tilldelning av medel fattas av rektor efter beredning i Lunds universitets Samverkansråd
- Avdelning Samverkan (Sektion FSI) stödjer med koordination, kommunikation (internt/externt), beredning av underlag, uppföljnings dialoger och stöd till koordinatörer av tematiska samverkansinitiativ

1 Se: <https://www.vinnova.se/m/universitet-och-hogskolors-strategiska-samverkan/program-for-okad-samverkan/>

2 Charlotte Brogren, f.d. GD Vinnova i Wise et al. (2016), *Evaluating the Role of HEIs' Interaction with Surrounding Society Developmental Pilot in Sweden 2013-2016*, s.35.

3 Prop. 2016/17:50 (<https://www.regeringen.se/4adad0/contentassets/72faaf7629a845af9b30fde1ef6b5067/kunskap-i-samverkan-for-samhallets-utmaningar-och-starkt-konkurrenskraft-prop.-20161750.pdf>)

4 Se: <https://www.lu.se/om-universitetet/ledning-och-organisation/rad-och-natverk#Samverkansr%C3%A5det>

5 <https://www.lu.se/sites/www.lu.se/files/strategisk-plan-lunds-universitet-2017-2026-2.pdf>

6 *Ibid*

Baserat på det strategiska målet att "gemensamt identifiera, prioritera och utveckla samverkansfrågor och öka möjligheterna till synergieffekter mellan fakulteternas verksamhetsområden" lanserade Lunds universitets Samverkansråd vid första mötet en arbetsgrupp med representanter från 5 fakulteter.

De fick i uppdrag att utveckla ett operativt sätt att få igång samarbete mellan flera ämnesområden och discipliner vid Lunds universitet och samverka med externa parter. Målet var att dessa tillsammans skulle samlas runt en gemensam agenda inriktad på framtida utmaningar⁷. Arbetsgruppens förslag resulterade i lanseringen av den första utlysningen av tematiska samverkansinitiativ i december 2016 (se faktaruta för målsättning och omfång).

Satsningen på TSI blev därefter ett av Lunds universitets egna instrument för att utveckla nya samverkansinitiativ och för att utveckla samverkanskapaciteten vid lärosätet (oavhängigt externa finansiärer).

I utlysningstexten poängterade Samverkansrådet att ett tematiskt samverkansinitiativ ska skapa en mötesplats för kunskap och utveckling inom ett preciserat problemområde. Erhållna medel ska användas till aktiviteter som bygger upp samverkansaktiviteter.

Målet är att detta ska resultera i nya projekt och gemensamma ansökningar liksom utvecklingsarbete med universitetsexterna parter. Initiativet ska fungera som en plats för fysiska möten och ha en webbportal som synliggör forskning och aktiviteter både inåt mot Lunds universitet och utåt mot externa aktörer. Vidare är uppdraget att samla och kommunicera de genomslag som arbetet inom temat bidrar till.

Samverkan har ju funnits som en post i lärosätets verksamhetsplan och resursfördelning under längre tid. Men nytt för år 2017 var att 8 miljoner kronor avsattes till en ny satsning, vilket möjliggjorde den första utlysningen av tematiska samverkansinitiativ. År 2018 hade dessa 8 miljoner ökat med 2 miljoner kr till 10 miljoner⁸ och år 2019 utökades anslaget ytterligare⁹, genom ett beslut att för åren 2019, 2020 och 2021 satsa 15 miljoner årligen.

Medlen som avsattes skulle hanteras av det nyinrättade Samverkansrådet ("*Samverkansrådet definierar på vilket sätt dessa medel ska användas och vilken typ av projekt som bör premieras samt bereder förslag och råder rektor hur dessa medel ska fördelas*" s 20, Verksamhetsplan och resursfördelning 2017). För detaljer se bilaga 1.

Kenneth M Persson koordinerar "LU Water"
Foto: Kennet Rouna

7 Rapport av förstudie kring "samverkansinriktade forskningstema", Lunds universitet, internt arbetsdokument, 2016

8 Verksamhetsplan och resursfördelning 2018, Planeringsförutsättningar för 2019-2020, Lunds universitet, Dnr STYR 2017/82, beslut 2017-10-27

9 Verksamhetsplan och resursfördelning 2019, Planeringsförutsättningar för 2020 och 2021, Lunds universitet, Dnr STYR 2018/16, beslut 2018-10-26, sida 27.

Del B: Tematiska samverkansinitiativ vid Lunds universitet

I del B sammanfattas de centrala implementeringsprocesserna för de tematiska samverkansinitiativen, samt resultat och reflektioner från första generationens initiativ.

1. BESKRIVNING AV TEMATISKA SAMVERKANSINITIATIV (TSI)

Processen att sätta igång samverkansinitiativen, hur stödet har strukturerats samt sammanfattning av de tre första utlysningarna beskrivs här.

Samverkansrådets roll för utlysning av tematiska samverkansinitiativ

Samverkansrådet vid Lunds universitet leds av vicerektor för samverkan, och består av en representant från respektive fakultet vid Lunds universitet, samt representanter för Campus Helsingborg, Lunds universitets särskilda verksamheter, MAX IV, sektion Samverkan, forskning och innovation, Lunds universitets studentkårer samt personalorganisationer¹⁰.

Samverkansrådet, under ledning av vicerektor, tillsatte år 2016 en arbetsgrupp för att hantera själva processen med att utlysa medel, utvärdera ansökningar, och intervjua ett urval av sökande. Hela Samverkansrådet har därefter deltagit i diskussionen som föregått förslagen till rektor om vilka som bör tilldelas medel.

Processen

Samverkansrådet har utlyst medel för tematiska samverkansinitiativ vid tre tillfällen som redovisas i denna

rapport. Under november 2020 gjordes en fjärde utlysning, som stänger i januari 2021.

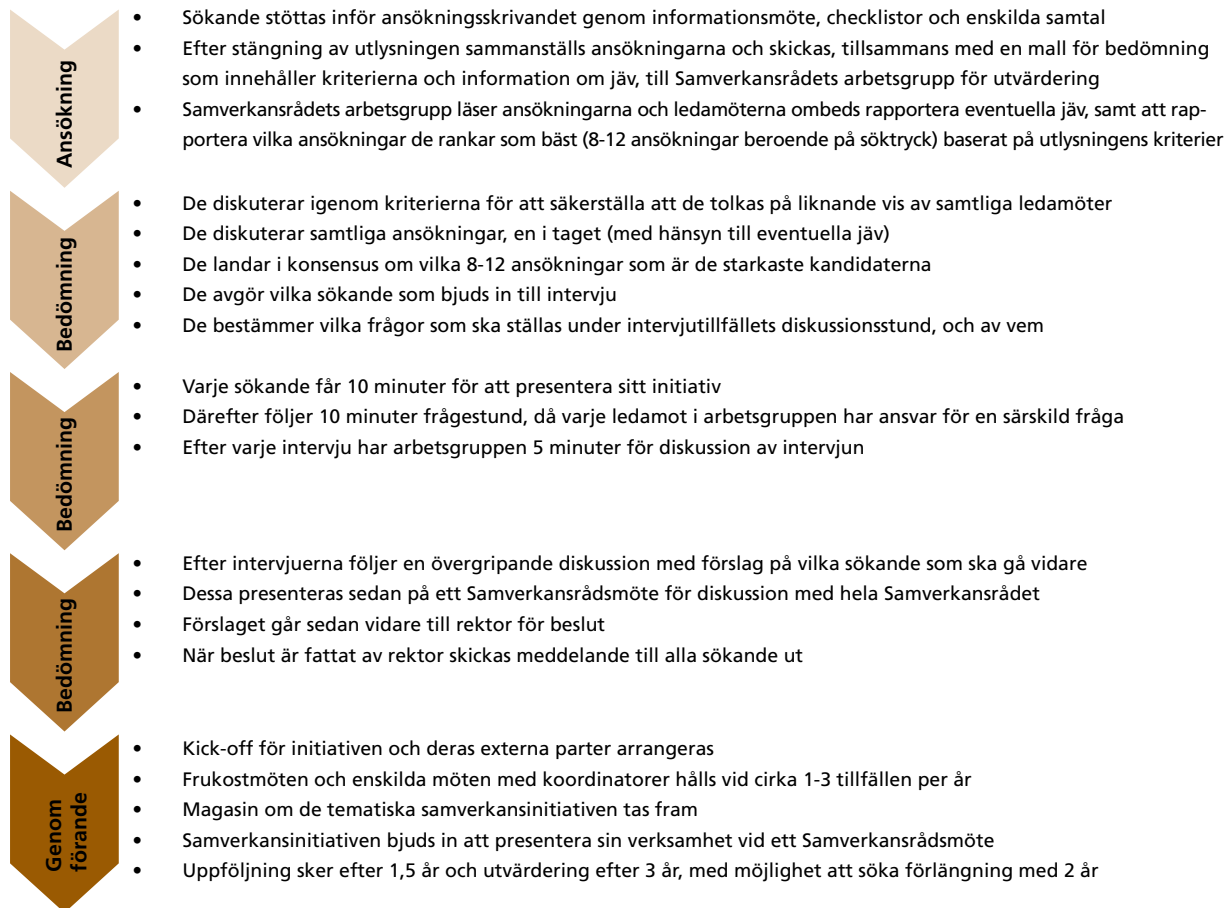
Den övergripande processen för hantering av de tematiska samverkansinitiativen kan delas in i ansökningsfasen, bedömningsfasen, genomförandefasen och utvärderingsfasen. Figur 3 ger en schematisk bild över hur de olika aktiviteterna inom ansökningsdelen, bedömningsdelen och genomförandedelen har sett ut för de tre utlysningarna. Mer detaljer finns i bilaga 2.

Ansökningsfasen omfattar själva utlysningen av finansieringen. Totalt har tre utlysningar och medelstillsdelningar gjorts¹¹, och forskare som varit intresserade av att söka har kunnat få information dels via informationsmöten, via enskilda möten och samtal, samt via utlysningstexterna och tillhörande sammanställningar av frågor och svar som utlysningarna kompletterats med. Efter att utlysningarna stängts, sammanställdes samtliga ansökningshandlingar, och skickades ut till Samverkansrådets arbetsgrupp.

Vid bedömning av ansökningarna gjorde Samverkansrådets arbetsgrupp ett omfattande arbete med att diskutera igenom kriterier, fastställa hur de skulle tolkas, och därefter gemensamt diskutera samtliga inkomna ansökningar enligt kriterierna (se bilaga 2). Intervjuer av de högst rankade sökande genomfördes för att därefter slutligen sålla fram de sökande som skulle föreslås tilldelas medel. Beslutet för tilldelning av medel fattades av rektor för Lunds universitet.

¹⁰ STYR 2017/461, Ändring av beslut om inrättande av och uppdrag för Samverkansrådet

¹¹ Den första utlysningen öppnade i december 2016 och stängde 1 april 2017. Den andra utlysningen öppnade den 17 oktober 2017 och stängde den 17 januari 2018, och den tredje utlysningen öppnade 1 november 2018 och stängde 31 januari 2019. Under november 2020 gjordes en fjärde utlysning, som stänger i januari 2021.

Figur 3. En generell bild över hur processen för ansökningsfasen (det översta steget), bedömningsfasen (steg två, tre och fyra) samt genomförande fasen (nedersta steget) har sett ut för Lunds universitets tematiska samverkansinitiativ 2017, 2018 och 2019. För detaljerad beskrivning se bilaga 2.

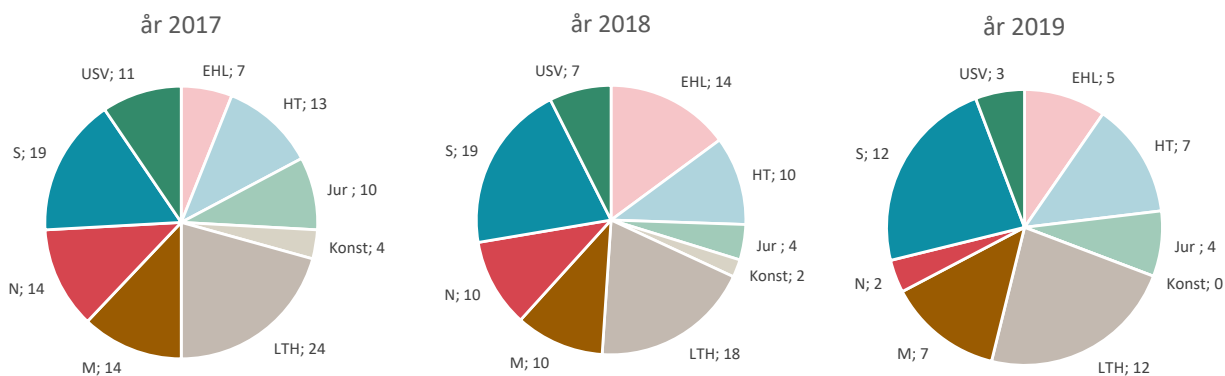
I genomförandefasen, efter tilldelning av medel, drev sedan respektive koordinator sitt initiativ i enlighet med de planer de hade utvecklat i sin ansökan. Från centralt håll ordnades olika typer av återkoppling och events för att stödja koordinatorernas arbete, som tex kick-off för initiativen med externa parter inbjudna, frukostmöten för att diskutera olika aspekter och återkoppla till Samverkansrådet, enskilda möten för att informera om uppföljningar och utvärdering samt workshops om att skriva ett narrativ som beskriver genomslaget sk *impact cases*¹² (se figur 3). Vidare sammanställdes ett tryckt forskningsmagasin om initiativen på svenska och engelska, och övergripande information

om initiativen presenterades på Lunds universitets centrala webbsidor.

Statistik över inkomna ansökningar vid samtliga utlysningar

Söktrycket har varit stort, men avtagande under de tre åren. År 2017 inkom 30 ansökningar, år 2018 inkom 22 ansökningar och 2019 inkom 14 ansökningar. Fördelningen mellan de fakulteter som fanns med i ansökningarna ses i figur 4. Varje ansökan måste ha med minst tre fakulteter, och i genomsnitt hade varje ansökan från 2017 med 3,9 fakulteter, medan för 2018 och 2019 låg genomsnittet på 4,3 respektive 3,7 fakulteter.

¹² Initiativen ombads att skriva ett narrativ som beskriver genomslaget av en delmängd, eller delresultat av initiativet (impact case), eller ett narrativ som beskriver några av stegen i processen mot genomslag, men där genomslaget ännu ej uppnåtts (impact berättelse) (bilaga 3).

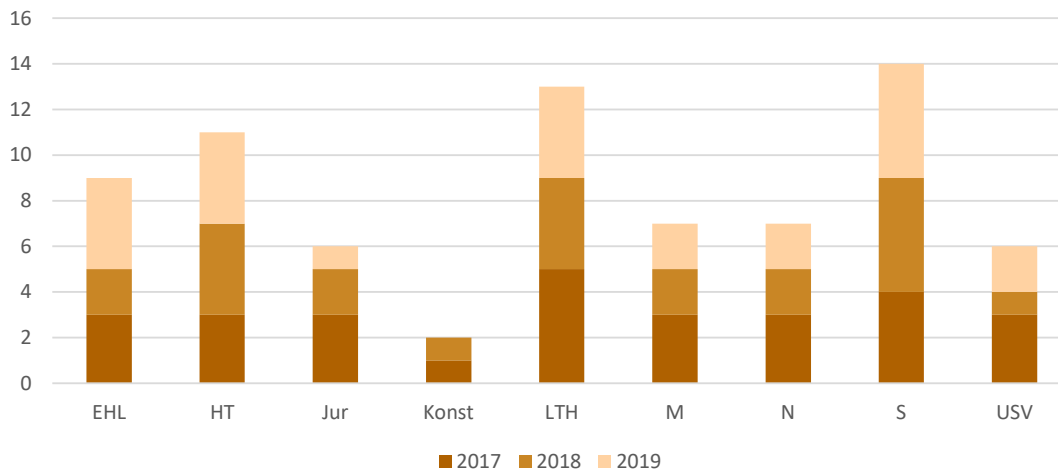

EHL=Ekonomihögskolan, HT=Humanistiska och Teologiska fakulteterna, Jur=Juridiska fakulteten, Konst=Konstnärliga fakulteten, LTH=Lunds tekniska högskola, M=Medicinska fakulteten, N=Naturvetenskapliga fakulteten, S=Samhällsvetenskapliga fakulteten, USV=Universitetets särskilda verksamheter (inklusive Internationella miljöinstitutet)

Figur 4. Lunds universitets fakulteters engagemang i de ansökningar som skickades in under 2017, 2018 och 2019 till tematiska samverkansinitiativ. Från vänster: år 2017 inkom 30 ansökningar med i snitt 3,9 fakulteter involverade i varje ansökan. LTH är med i 24 av de 30 ansökningar som kom in. I mitten, år 2018 inkom 22 ansökningar och Samhällsvetenskapliga fakulteten deltog i 19 av dessa. Till höger: år 2019 inkom 14 ansökningar, och LTH och Samhällsvetenskapliga fakulteten deltog i 12 ansökningar vardera.

År 2017 tilldelades sex tematiska samverkansinitiativ medel, och vardera åren 2018 och 2019 fick fem initiativ medel. Sammansättningen av de beviljade initiativen spänner över samtliga fakulteter, med

Samhällsvetenskapliga fakulteten och Lunds tekniska högskola som de fakulteter som medverkar i flest initiativ, följt av Humanistiska och Teologiska fakulteterna samt Ekonomihögskolan i Lund (figur 5).

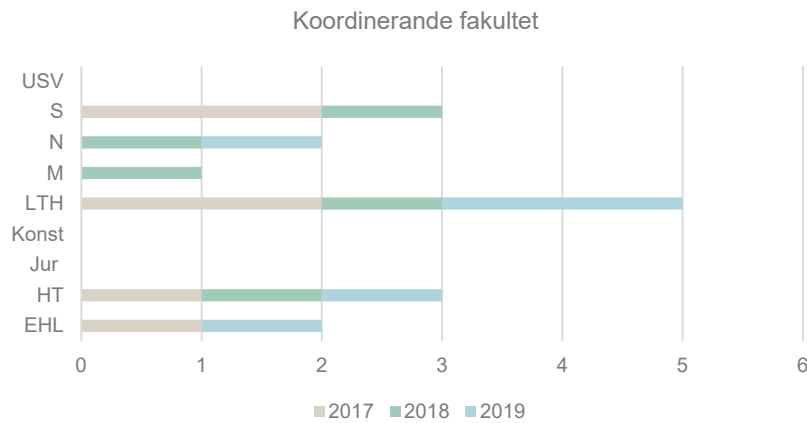

EHL=Ekonomihögskolan, HT=Humanistiska och Teologiska fakulteterna, Jur=Juridiska fakulteten, Konst=Konstnärliga fakulteten, LTH=Lunds tekniska högskola, M=Medicinska fakulteten, N=Naturvetenskapliga fakulteten, S=Samhällsvetenskapliga fakulteten, USV=Universitetets särskilda verksamheter (inklusive Internationella miljöinstitutet)

Figur 5. Fakultetsengagemang i de tematiska samverkansinitiativ som startade 2017 (6 initiativ), 2018 (5 initiativ) och 2019 (5 initiativ).

Koordinatorerna för de tematiska samverkansinitiativen kommer i fem av initiativen från LTH, medan tre

initiativ leds av Samhällsvetenskapliga fakulteten och tre av Humanistiska och teologiska fakulteterna (figur 6).

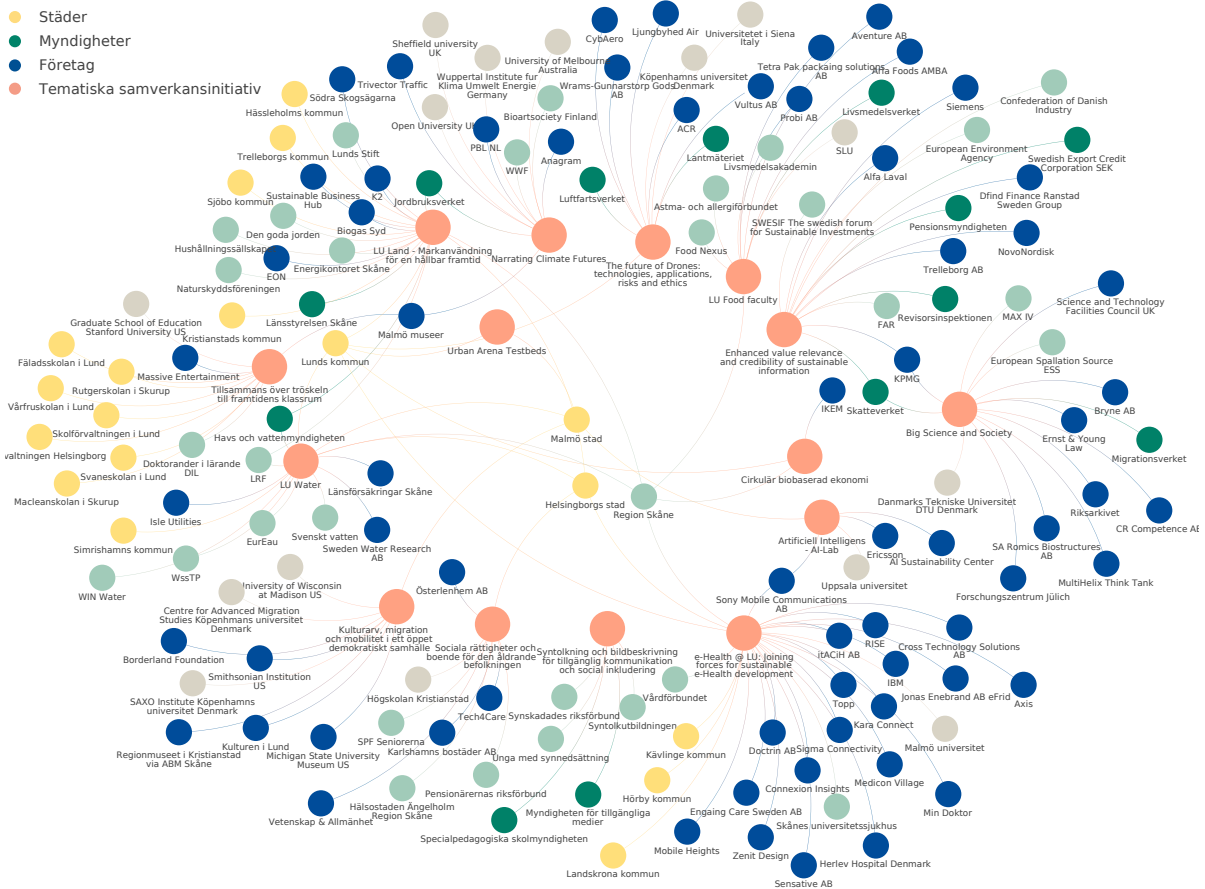
Figur 6. Sammanställning av var koordinatör för de olika initiativen har sin professionella hemvist i de tematiska samverkansinitiativ som startade 2017 (6 initiativ), 2018 (5 initiativ) och 2019 (5 initiativ).

Totalt har ett stort antal externa parter varit engagerade i de 16 initiativen. En ögonblicksbild för hur det såg ut våren 2019 syns i figur 7. Totalt hade vid den tidpunkten 12 kommuner i Skåne involverats, 30 olika organisationer (inkluderande både NGOs och professionella nätverk samt infrastrukturer som ESS och

MAXIV), Region Skåne samt 67 företag, institut, och stiftelser av varierande storlek från små och medelstora företag till internationell, globala företag. Utöver detta har 13 nationella myndigheter engagerats, fyra svenska universitet och högskolor och 11 internationella universitet.

Legend

- Region Skåne organisationer mfl
- Universitet
- Städer
- Myndigheter
- Företag
- Tematiska samverkansinitiativ

Figur 7. Externa parter under våren 2019 till de 16 initiativ som startat 2017, 2018 och 2019. De flesta parter är unika för respektive initiativ, men 11 externa parter är involverade i mer än ett initiativ. Lunds kommun och Malmö stad är med i 6 initiativ vardera, Helsingborgs stad är med i 4 initiativ och Region Skåne är med i 5 initiativ.

2. SAMMANFATTNING AV RESULTAT FRÅN DEN FÖRSTA GENERATIONEN AV TEMATISKA SAMVERKANSINITIATIV VID LUNDS UNIVERSITET

Efter den första utlysningen valdes sex initiativ ut att få medel för att starta sina tematiska samverkansinitiativ, och driva dem mellan 2017 till 2019. I denna

sektion följer en beskrivning av resultat från dessa år, baserad på 3-års utvärderingen (se bilaga 3) och uppföljande samtal. En lista på ingående initiativ syns i tabell 1, med en sammanfattning av övergripande syften. En utförligare beskrivning av dessa sex initiativ finns i även i forskningsmagasinet Förstå, förklara, förbättra¹³.

Sammanfattande siffror av tematiska samverkansinitiativ 2017 – 2019

Koordinerande fakulteter

- 2 vid Samhällsvetenskaplig fakultet
- 2 vid Lunds Tekniska Högskola
- 1 vid Humanistiska och teologiska fakulteterna
- 1 vid Ekonomihögskolan

De beviljade initiativen leds av 3 män och 4 kvinnor (ett av initiativen har ett ledarskap med två koordinatörer). Totalt sökte 13 män och 17 kvinnor som huvudsökande till utlysningen år 2017.

Summa beviljade medel

- Varje initiativ har använt 1,7 miljoner (500.000 i 2 år och 700.000 sista året)
- Total budget 10,2 MSEK.

Antal involverade fakulteter vid Lunds universitet

- Initiativen har engagerat mellan 3 och 7 fakulteter vid Lunds universitet

Engagerade externa parter

- Vid starten fanns cirka 87 externa parter listade
- Vid utvärderingen fanns cirka 170 parter listade

Erhållna medel under 2017 till 2019

- Gemensamt har initiativen erhållit ca 200 miljoner i projektmedel
- (siffran omfattar hela projektets sökta medel, ej enbart Lunds universitets andel)

Antal externa events som initiativen arrangerat eller bidragit till

- 550 events – seminarier, runda-bordssamtal, utställningar, konferenser, workshops, möten, dialoger mm

Totalt täcks 14 av 17 av FNs globala hållbarhetsmål in av de 6 initiativens arbete

FNs Hållbarhetsmål	Antal initiativ	FNs Hållbarhetsmål	Antal initiativ	FNs Hållbarhetsmål	Antal initiativ	FNs Hållbarhetsmål	Antal initiativ
			1		4		
			3		5		1
	3		1		3		
	2		5		2		
	2		2		4		

13 Malmström, B (Red), 2020, Förstå, Förklara, Förbättra – Tematiska samverkansinitiativ, Lunds universitet, <https://www.lu.se/sites/www.lu.se/files/broschyr-forsta-forklara-forbatta-jan2020-lunds-universitet.pdf>

Tabell 1. De sex tematiska samverkansinitiativ som startade 2017, och utvärderades år 2019, koordinatörer för initiativen samt inriktning på utmaning och syfte med initiativen.

Tematiskt samverkansinitiativ	Koordinator	Övergripande utmaning och syfte med det tematiska initiativet
Big Science in Society - BISS	Docent <i>Olof Hallonsten</i> Företagsekonomiska institutionen, Ekonomihögskolan i Lund	Syftet är att bidra till fördjupande och uthållig problemlösning på olika områden som berör ESS och MAX IV och hur de utvecklas i samklang med omgivande samhälle.
Cirkulär biobaserad ekonomi	Professor <i>Eva Nordberg Karlsson</i> Avd. Bioteknik, LTH <i>Josefin Ahlqvist</i> Projektledare, avdelning Samverkan	Att omvandla hållbart producerad biomassa till produkter som förbrukas och återanvänds på ett resurseffektivt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart sätt, är viktigt för framtiden! Syftet är att stärka Lunds universitets interna samarbete och externa samverkan inom området cirkulär biobaserad ekonomi.
e-health@LU: Joining Forces for Sustainable eHealth Development	Docent <i>Gudbjörg Erlingsdóttir</i> Institutionen för designvetenskap (EAT), LTH	Huvudsyftet med samverkansinitiativet är att bidra till en hållbar utveckling av digitala tjänster och produkter inom hälsa, vård och omsorg.
LU Water	Professor <i>Kenneth M Persson</i> Avdelningen för teknisk vattenresurslära, LTH	Dagens utmaningar, med både ökad brist och ökat överflöd av vatten, förändrar förutsättningarna på många områden, exempelvis för tillverknings- och tjänsteindustri, hälsovård, livsmedelsindustri samt samhällsskydd och beredskap. Med LU Water vill vi skapa en tydlig kontaktyta mellan våra 150 vattenforskare och externa intressenter.
Narrating Climate Futures	Docent <i>Johannes Stripple</i> Statsvetenskapliga institutionen, Samhällsvetenskapliga fakulteten	För att åstadkomma de politiska, ekonomiska och kulturella reaktioner som krävs för nödvändiga klimatomställningar i världen behövs berättelser och föreställningar om klimatet och hur vi kan forma framtiden med våra handlingar. Syftet med samarbetet är att skapa en plattform för dessa berättelser bland forskare och olika typer av utövare och experter.
Tillsammans över tröskeln till framtidens klassrum	Professor <i>Agneta Gulz</i> Filosofiska institutionen, Humanistiska och teologiska fakulteterna	Vilka för- och nackdelar finns det med teknikstödda lärometoder – och hur de kan kombineras med icke-teknikstödda metoder? Nästa generations lärteknologi undersöks tillsammans med bland andra skolförvaltningar och skolor i Skåne.

FORSKNINGSFINANSIERING

Gemensamt har initiativen erhållit ca 200 miljoner i projektmedel¹⁴ under sin 3-års-period.

Beviljade forskningsmedel har kommit från en mångfald av forskningsfinansiärer. Några av dem är: Mistra, Vinnova, Lunds stad, Forte, Formas, Marie Curie, Skolforskningsinstitutet, Wallenbergstiftelserna, Europeiska regionala utvecklingsfonden, Vetenskapsrådet, Svenska sällskapet för medicinsk forskning, AFA försäkring, Ljudmiljöcentrum, Handelsbankens forskningsstiftelser och Familjen Kamprads stiftelser. Flera av initiativen betonar att både gamla och nya externa parter har varit del av ansökningarna¹⁵, både

som medsökande, och som icke-medsökande, men alla med aktivt intresse att vara med i utvecklingen av forskningen. Flera av initiativen framhåller att antalet externa aktörer har ökat eller ändrats över tid, och att detta är en process i ständig förändring, vilket naturligt då leder till olika konstellationer för olika ansökningar.

Utöver forskningsansökningar har några initiativ även erhållit medel för infrastrukturer, utvecklingsmedel, medel för internationalisering och interna medel för ytterligare utveckling av den egna plattformen¹⁶. Några av ansökningarna har fokuserat på nya metoder och sätt att omsätta forskning och kunskap i samhäl-

14. Siffran 200 MSEK inkluderar hela den sökta och beviljade projekt-budgeten, inte enbart Lunds universitets andel.

15. I slutrapporteringen från *LU Water* nämns att minst 15 kommuner, 10 övriga företag och organisationer deltagit i initiativets möten och deltagit i ansökningsprocessen, och i slutrapporteringen från *Framtidens klassrum* nämns att en överenskommelse om samverkan med icke-akademiska parter finns i nästan samtliga beviljade ansökningar, även i de fall då inte forskningsfinansiärerna krävt samverkan.

16. Tex har *e-Health@LU* erhållit ytterligare medel från LTH till plattformen, samt medel för internationalisering, och *Cirkulär Biobaserad Ekonomi* har erhållit medel från infrastrukturfonder och utvecklingsmedel från Region Skåne ihop med Lunds kommun

let¹⁷, och nya sätt för samverkan att utvecklas genom utforskande deltagande-metoder¹⁸.

En reflektion är att initiativen med stor andel forskare internt vid Lunds universitet samt en stor andel externa parter, generellt har hunnit göra fler ansökningar, och fått fler beviljade (i jämförelse med initiativ som involverat färre forskare och externa aktörer). I samtal med koordinatörerna har det betonats att utan medel för samverkan så hade klart färre ansökningar kunnat färdigställas, eller ens kunnat påbörjas. För fyra av initiativen har mer än 20 MSEK inkommit i beviljade medel.

UTVECKLING AV EXTERN SYNLIGHET

Forskarna inom initiativen har skapat plattformar, initierat samverkan med nya parter och arrangerat externa aktiviteter som lett, och leder till, att de synliggör sina forsknings- och utmaningsområden – samt LU – för olika målgrupper. Typ av, och målet med, aktiviteterna skiftar naturligtvis beroende på syfte och målgrupp. Notera att initialläget och syftet skiljer sig åt mellan de olika initiativen (tabell 1). Några är små, helt nya constellationer som ska göra sig kända och starta upp samarbeten och samverkan, medan andra är små existerande nätverk med mål att utvecklas, och ytterligare andra (tex *Cirkulär biobaserad ekonomi*, *e-health@LU* och *LU Water*) är stora befintliga nätverk med mål att bevaras och utvecklas vidare.

Bland de aktiviteter som har förekommit ingår sådana som har som mål att ge ökad kunskap för allmänheten, för politiker eller verka som kunskapslyft (rådgivning) för myndigheter och organisationer. Andra mål med aktiviteterna är att samforsa och samskapa. Ytterligare mål är att få in nya synvinklar på vad som behöver utforskas och på hur forskningsresultat kan spridas och användas genom att involvera samhällsaktörer på olika vis. Att skapa nya kontaktytor

för personer och grupper att träffas och utbyta erfarenheter är ett vanligt förekommande mål, samt att göra initiativens och LU:s forskning och kompetenser kända för dem som söker experter, rådgivare eller samverkansparter för forsknings-samarbeten.

Sammanfattningsvis har de sex första initiativen under tre år tillsammans arrangerat över **550** aktiviteter med externa aktörer involverade. Det är en palett av olika aktiviteter för att nå många varierande målgrupper.

- Genomgående har initiativen genomfört olika traditionella aktiviteter för **kunskapsutbyte** som riktat sig mot samarbetsparter samt andra utvalda målgrupper. Exempel på aktiviteter är seminarier, workshops, konferenser, symposier, nätverks-träffar, möten, webinars, paneldiskussion och rundabord-samtal.
- Vissa initiativ har även genomfört **mer resultat-riktade aktiviteter** tillsammans med parter eller målgrupper som samverkansdialoger, speed-dating, exkursioner, co-creation workshops, samarbetsprojekt och fortbildning.
- Bland aktiviteter som inneburit **kunskapsförmedling till allmänheten** kan nämnas aktiviteter under politikerveckan i Almedalen, Gotland, aktiviteter under Kulturnatten i Lund, på vattenfestivaler, Lunds universitets 350-årsjubileum, interaktiva utställningar, tävlingar, bokklubb, bokcirkel, bokrelease, talkshow.
- **Breddad synlighet** har eftersträvats genom att skapa nya hemsidor, skicka ut nyhetsbrev, ge ut böcker, samt genom att delta i konferenser, gå med i nätverk samt använda sociala medier.

17. Inom initiativet *Framtidens klassrum* har medel bland annat sökts med fokus på lärande och instruktion när teknologi används i pedagogiskt syfte, och sätt att undersöka detta praktiskt ihop med pedagogisk personal i skolor.

18. *Narrating Climate Futures*-initiativet har beviljats ansökningar som förnyar hur samhällsengagemang används. Dessa ansökningar utgår från sk "Future studies" och "Public engagement" men utvecklar nya sätt för framtids-skapande, genom att använda tekniker från statsvetenskap, berättande, science fiction, "Future Studies", spekulativ och kritisk design.

Tabell 2. Översikt av exempel på aktiviteter som har använts av TSI2017 för att öka extern synlighet.

Kunskapsutbyte	Resultatnriktade aktiviteter	Kunskapsförmedling till allmänheten	Breddad synlighet
Regelbundet återkommande seminarier har gett en möjlighet för externa parter att lyfta fram utmaningar som akademien kan ta sig an. (Cirkulär Biobaserad Ekonomi)	Att använda initiativet som neutral arena för att föra en samverkansdialog ledde bl a till att aktörer som inte kände till varandra, eller som hade kommunikationssvårigheter, sammanfördes. Runda-bord-samtal ledde till rapporten Agera Mera, vilket i sin tur ledde till ett brev till regeringen med rekommendationer, och samtal om MAXIV. (BISS)	Aktivitet vid LU 350-årsjubileum fick 100 deltagare och ledde till "synlighet" i radions nyhetsprogram. (LU Water)	... engagemanget i nätverket BioInnovation har visat på Lunds universitet som en viktig aktör i utvecklingen av en biobaserad och cirkulär ekonomi, och detta har lett till att Lunds universitet har värdskapet för nästa Bioekonomirisdag. (Cirkulär Biobaserad Ekonomi)
Kontakter med nya företag och sjukvårdspersonal är ett resultat av våra möten och evenemang. (e-health@LU)	Workshops har hållits med personal inom hemsjukvården för att diskutera deras behov och idéer om olika e-hälsolösningar, och för att konkretisera dessa idéer genom konceptuell design. (e-health@LU)	Den interaktiva utställningen Carbon Ruins har guidats upp till 100 gånger och setts av nästan 6 000 människor och har väckt mycket medieuppmärksamhet. (Narrating Climate Futures)	Initiativets arbete med en podd: når ut bra, har blivit omskriven i pedagogiska magasin flera gånger. (Framtidens klassrum)
Öppna workshoppar och seminarier har arrangerats där vårt breda nätverk fått ta del av såväl forskningsresultat som erfarenheter från praktiken, där de har kunnat träffas och skapa kontakter sinsemellan. (e-health@LU)	Användandet av den nya tekniken Virtual Reality testas förutom i klassrum även i museimiljö. Resultatet av initiativets samverkansbaserade forskning och utveckling kring detta ledde till en slutsats, som i synnerhet för forskarna i initiativet var oväntat: använda ny teknik, som Virtual Reality, i morgondagens klassrum – visade sig fungera bäst i museet. (Framtidens klassrum)	Bokklubb, bokcirkel, talkshow har varit aktiviteter inom initiativet. Bokklubben har omtalats i P1 (radio), Kulturnyheterna (TV), och i IcaKuriren. (Narrating Climate Futures)	Medieuppmärksamheten har resulterat i inbjudningar till föreläsningar på bibliotek och kulturföreningar (t.ex. Hässleholms Allmänna Kultursällskap) och bokklubbar på bibliotek. (Narrating Climate Futures)
Initiativet har blivit känt som en neutral arena, och för att bidra till att bygga broar – "bridging the gap". (e-health@LU)	Samarbete med Helsingborgs stad. Staden har fått hjälp av Lunds universitets forskare att bland annat bättre förstå varför kustvattnet emellanåt är förorenat vid badstränderna i kommunen, och de har fått förslag till lösningar. (LU Water)		Bokrelease på bokmässan i Göteborg (e-health@LU)

UTVECKLING AV SAMVERKANSINITIATIVEN OCH FRAMFLYTTNING AV FÄLTET

Samverkansinitiativen har, som nämnts ovan, genomfört olika sorters aktiviteter för ökad kunskapsutveckling och utbyte som bidrar till ökad synlighet för forsknings- och utmaningsområden – samt för Lunds universitet – för olika målgrupper. Aktiviteterna har också lett till en rad andra resultat som bidrar till en framflyttning av fältet.

Utifrån de diskussioner som har förts i samband med bedömningen av de olika initiativens utveckling, och från initiativens rapporter, har det gått att ta fram exempel som visar på en utveckling av själva samverkansprocessen. I tabell 3 nedan behandlas progressionen i själva samverkansprocessen, dvs hur initiativen har arbetat med interna och externa parter, utvecklingen av aktiviteter och vilka effekter detta har fått.

Tabell 3. Progression i samverkansprocessen med exemplifiering från bedömningsdiskussioner och från enskilda initiativs slutrapportering. I de fall kommentarerna rör ett specifikt TSI har namnet på detta skrivits ut. Kursiverade kommentarer kommer från arbetsgruppens bedömningsdiskussioner och är mer generella för flera initiativ.

Progression samverkansprocessen	Exempel på kommentarer om framflyttning och effekter som härrör från arbetsgruppens bedömningsdiskussioner (kursiverat) och från koordinatörer
Ökad interaktion mellan samverkansparter	<i>Initiativet involverar nya och/eller tunga samverkansparter som interagerar konstruktivt med varandra, som bearbetar viktiga samhällsutmaningar tillsammans.</i>
Syns som viktig aktör	<i>Initiativet har stigit fram som en viktig aktör i arbetet med samhällsutmaningar</i>
Agerar nationellt	<i>Initiativet har utvecklats till att ta en nationell roll</i>
Fördjupar samverkan	<i>Initiativet har utvecklat djupare samverkan</i>
Ökad tvärvetenskaplig forsknings-samverkan	– Det finns även ett egenvärde att få egna lärosätenas forskare att arbeta med tvärvetenskaplig forskning. Samverkansarbetsättet har även gjort att detta blivit enklare, att samla till tvärvetenskapliga möten. (LU Water)
Tvärvetenskaplig forskningsplattform	<i>Initiativet har utvecklat en tvärvetenskaplig forskningsplattform</i>
Agerar som neutral arena och brobyggare	Initiativet har... – blivit känt som en neutral arena och för att bidra till att "bridging the gap" (e-health@LU)
Samverkar och samproducerar	– Samdesign, samutveckling och samproduktion genomsyrar alla delar - från den Virtual-Reality-baserade miljön som sådan, till samproduktionen av utställningen på museet och den pedagogiska kontextualiseringen före och efter i klassrummen. (Framtidens Klassrum)
Externa parter involveras mer	<i>Initiativet har...</i> – haft med externa parter i alla processer
Nyskapande metoder	<i>Narrating Climate Futures ses som ett kreativt initiativ, nyskapande och med stort genomslag, utvecklat nyskapande metoder, nytt och genomtänkt, utvecklat sättet att föra ut forskningsresultat.</i> – De samskapande verkstäderna som ingått i produktionen av Carbon Ruins och the Rough Guide har varit av största vikt. (Narrating Climate Futures)

Koordinatorerna har upplevt att progression i samverkansprocessen leder till en framflyttning av fältet över tid "som en trappa". Tecken på framflyttningen kan ses både i en positiv utveckling av själva **samverkansprocessen**¹⁹ (djupare engagemang, mer komplexa samverkansaktiviteter, engagemang av nya aktörer), och en positiv utveckling av **initiativets fokusområde**²⁰ (ökade medel till ansökningar, tvärvetenskaplig forskning, ökad synlighet, en position

som nod, bredare nytta och genomslag i samhället på kort och lång sikt). I och med att initialläget skiljde sig åt mellan de olika initiativen (några var små, helt nya constellationer, och andra stora, befintliga nätverk), har tecken på "en framflyttning av fältet" varierat och skilt sig något från varandra i de olika initiativen. Baserat på diskussioner med TSI koordinatörerna²¹ har en ett förslag på illustration av "framflyttningstrappan" tagits fram.

19. Med samverkansprocess menas här den interaktiva process eller metod, eller den kedja av metoder och tillvägagångssätt, i form av aktiviteter och handlingar, som används när man samverkar. Det finns otaliga tillvägagångssätt att samverka på. Några vanliga sätt är tex workshops, seminarium, dialogforum, fokusgrupper, skriva gemensamma planer eller ansökningar, rundabord-samtal, ta fram gemensamma tjänster eller produkter. Det är inte enbart formen som avgör, utan hur man får fram och använder sig av resultatet, och att alla parter gynnas, som avgör om det är en samverkansprocess.

20. Med fokusområde menas här inte det enskilda initiativets samhällsutmaning, utan det bredare forsknings- och samverkansområde inom vilket samhällsutmaningen utgår, eller existerar inom.

21. Virtuellt workshop den 20 augusti 2020

Figur 8. TSI koordinatörerna beskrev fördjupningen och breddning av sin samverkan med ingående aktörer, som att de successivt gick uppåt i en trappa. För varje trappsteg upplevde de att samverkansarbetet mognade, att tilliten växte och att förståelse för varandra ökade inom initiativet. Detta ledde i sin tur till att det större fokusområde, som initiativets samhällsutmaning rymdes inom, utvecklades.

BESKRIVNINGAR OM GENOMSLAG OCH EFFEKT I SAMHÄLLET

Initiativen ombads att skriva ett narrativ som beskriver genomslaget av en delmängd, eller delresultat av initiativet (*impact case*), eller ett narrativ som beskriver några av stegen i processen mot genomslag, men där

genomslaget ännu ej uppnåtts (*impact berättelse*) (bilaga 3).

Några av de beskrivna genomslag, eller steg till genomslag som nämndes i dessa sammanfattas i tabell 4.

Tabell 4. Genomslag, eller beskrivningar av steg som kan leda fram till genomslag, som nämns i de impact cases och impact berättelser som initiativen sammanfattat i slutrapporteringen.

BISS	En väl förbered samverkansdialog i form av runda-bord-samtal med specifika aktörer ledde till rapporten Agera Mera, vilket i sin tur ledde till brev till regeringen med rekommendationer om ett antal konkreta åtgärdsförslag, och uppföljande samtal om MAXIV.
Cirkulär biobaserad ekonomi	Initiativet verkar som en nod inom biobaserad ekonomi, och använde sin legitimitet för att påbörja arbetet med att etablera en pilotanläggning för nya användningar av biologiska ämnen, med syftet att överbygga steget från vetenskapliga genombrott till industriellt tillgängliga lösningar.
e-health@LU	Allt mer vård flyttar från sjukhus till patienthem, arbetsmängden ökar för hemsjuksköterskorna. Med fokus på hur man bäst använder sig av digitalisering i vården, särskilt för läkemedelshandling, har initiativet samlat involverade och relevanta aktörer och beslutsfattare, för att skapa medvetenhet och debatt och förhoppningsvis påskynda förändring i rätt riktning.
LU Water	Attraktiva stränder gynnar turism och rekreation, men det finns problem med att uppfylla EU: s badvattendirektiv. Med användning av forskningsresultat och metoder som genererats i LU-Water: s nätverk stöttades Helsingborgs stad med analyser för att bättre förstå varför badvatten i kommunen tidvis är förorenat och olämpligt för bad.
Narrating Climate Futures	Den interaktiva utställningen Carbon Ruins tar upp och konfronterar återvändsgränder och blockeringar i hur man tänker på omställningen till en fossilfri värld. Utställningen har guidats upp till 100 hundra gånger och setts av ungefär 6 000 människor. Carbon Ruins har fått stor medial uppmärksamhet och den unika metoden att bygga upp och genomföra utställningen är inbjuden till Glasgow. Carbon Ruins är även en del av utställningen Human Nature på Etnografiska museet i Stockholm under hösten/vintern 2020.
Tillsammans över tröskeln till framtidens klassrum	Eftersom utbildningsteknologi, i form av digitala hjälpmedel och appar, både kan hämma och förstöra eller underlätta och stödja lärande behöver lärarstudenter och praktiserande lärare en omfattande kunskap om både risker och potentialer för digitalisering, för att kunna stötta och underlätta ungas lärande. Arbetet inom initiativet med ett digitalt lek-och-lärspele i matematik (Magiska trädgården) ledde till fokus på att stärka förskollärare i området tidig matematikrollen, vilket på så vis kan komma att få avgörande genomslag för barnens lärande.

De olika genomslag, eller stegen fram till ett framtida genomslag, som beskrivits av initiativen, har sammantagit ett brett omfång målgrupper. Allt från individer till större system har påverkats, på olika vis. Det går

dels att se effekter på individnivå, och det finns dels effekter som främst märks på systemnivå (tabell 4 och tabell 5).

Tabell 5. Effekter från genomslag kan ske på både individnivå och på systemnivå. Tabellen ger exempel på olika effekter baserat på de genomslag, eller beskrivningar av steg som kan leda fram till genomslag, som nämns i de impact cases och impact berättelser som initiativen sammanfattat i slutrapporteringen, från tabell 4.

Effekter på individnivå i samhället, några exempel:	Effekter på högre systemnivå:
<ul style="list-style-type: none"> • ett enskilt barns matteinläring med trygg lärare gällande digitala hjälpmedlen • en enskild patients möjlighet att få rätt medicin • en hemsjuksköterska kan vara säker på att ha fått all relevant information genom ett enda datasystem • en enskild utställningsbesökare att förstå vad omställning kan innebära genom beskrivningar av hur 2050-talet ser ut i en omställd värld. • den enskilde badaren i Helsingborg 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomiska vinster och möjligheter med en gynnsam badturism • hela skolor, eller skolområden • Vårdområden • forskningsområden inom biobaserad ekonomi • Sveriges som värd för ESS och MAXIV i Lund och den internationella utveckling det potentiellt kan leda till framöver.

Här redogörs exempelvis för de konkreta effekter på ett enskilt barns matteinläring som kommer av att läraren är trygg i hur och när de digitala hjälpmedlen fungerar eller när de ska undvikas. Ett annat exempel är en enskild patients möjlighet att få rätt medicin samtidigt som dess hemsjuksköterska kan vara säker på att ha fått all relevant information genom ett enda datasystem. Vidare kan effekten av utställningen *Carbon Ruins* potentiellt leda till att en enskild utställningsbesökare kan komma att förstå vad omställning kan innebära genom beskrivningar av hur 2050-talet ser ut i en omställd värld.

För den enskilde badaren i Helsingborg kan åtgärdslösningarna med havsvattnets kvalitet leda till fler möjliga bad, men effekten kan även komma på högre systemnivå, till exempel genom att ge ekonomiska vinster och möjligheter för tex Helsingborgs stad, som med pålitligt bra vatten kan få en gynnsam badturism. Effekter eller konsekvenser av genomslag kan även noteras för hela skolor, eller skolområden, vårdområden, forskningsområden inom biobaserad ekonomi som framöver kan komma att ha en testanläggning för nya biologiska ämnen och utveckling, och för Sveriges som värd för ESS och MAX IV i Lund och den internationella utveckling det potentiellt kan leda till framöver.

Samverkansrådets arbetsgrupp för utvärdering i arbete med första utlysningens ansökningar i april 2017. Från vänster Annika Olsson, Frédéric Delmar, Ann-Katrin Bäcklund, Johannes Persson, Lisa Thelin, Roland Andersson och Bo Ahrén.

Foto: Carin Nilsson

3. REFLEKTIONER OCH LÄRDOMAR

Vad kännetecknar ett framgångsrikt initiativ?

Utifrån de diskussioner som fördes i samband med att initiativens slutrapporter bedömdes, har ett antal generella punkter utkristalliserats som kan sägas känneteckna ett framgångsrikt initiativ. Fokus har

varit att fånga och beskriva vad som karaktäriserar en framgångsrik utveckling inom ett initiativ (tabell 6). Naturligtvis skiftar typ av, och mål med, aktiviteter beroende på initiativens syfte och målgrupp (tabell 1). Som tidigare nämnts varierar det som kan ses som framsteg också beroende på initiativens initialläge samt initiativets frågeställning (storlek och om det är nystartat eller ej).

Tabell 6. Vad kännetecknar ett bra initiativ? Sammanställt utifrån Samverkansrådets arbetsgrupps diskussion rörande bedömning av initiativens utveckling (april 2020), och utifrån de frågor som initiativen svarat på i sina slutrapporteringar (bilaga 3).

Områden inom slutrapportering	För att bedömas som framgångsrikt ska initiativet ha:
Relevans	<ul style="list-style-type: none"> • Tagit sig an den viktiga samhällsutmaning som de angivit i ansökan • Adresserat angivna problem
Ny forskning	<ul style="list-style-type: none"> • Fått beviljat viktiga ansökningar – medel som visar på långsiktighet • Fått med flera aktörer både inom och utanför LU i ansökningarna, vilket visar på forskning som utvecklas och är stark
Extern synlighet	<ul style="list-style-type: none"> • Utökat synligheten för Lunds universitet • Deltagit i relevanta sammanhang som visar att Lunds universitet är engagerade i samhällsfrågor och en viktig part i att lösa utmaningar • Ökat synlighet hos tunga företrädare och/eller ha varit framgångsrik i att ordna ett stort antal publika möten, seminarier och konferenser, och synligheten ska vara kopplad till det konkreta utmaningsområdet
Förflyttning och samverkansutveckling	<ul style="list-style-type: none"> • Utökat antal externa parter • Breddat forskningsområdet, breddat det interna transdisciplinära nätverket • Utökat externt nätverk och skapat kontaktnod • Utökat, fördjupat eller förnyat aktiviteter med externa parter • Skapat flera nya tvärvetenskapliga projekt och samlat aktörer kring nya projekt
Impact case Impact berättelse	<ul style="list-style-type: none"> • Visat engagemang och förståelse för impact-processen i skrivandet av fallstudien • Redogjort klart och tydligt för ett område där initiativets forskning, genom samverkan, gett effekter på samverkansparter och eventuellt också på övriga samhället.

Vid en workshop med koordinatörerna i augusti 2020 diskuterades frågan om framgång ytterligare. Dels utifrån frågan vad som är ett framgångsrikt initiativ, eller vad som utgör faktorer eller uppnådda mål som ett framgångsrikt initiativ lyckats med, men även

utifrån frågan hur ett initiativs framgång kan fångas, förklaras och exemplifieras. Några av de reflektioner och lärdomar som koordinatörerna angett är sammanställda i tabell 7.

Tabell 7. Sammanställning av kommentarer och reflektioner under workshopen i augusti 2020 med koordinatörer om frågan kring vad som kännetecknar ett framgångsrikt initiativ, och hur framgången kan fångas eller beskrivas.

Vad säger koordinatörerna?	Reflektioner och exempel på vad som kan vara framgångsfaktorer för ett initiativ
Angående relevans	Efterhand som ny kunskap börjar tillämpas i verksamheter ökar deltagarnas förmåga att arbeta med framtidens utmaningar. För att ta fram tillräckligt omfattande kunskap krävs tvärvetenskapliga arbetssätt. För att få berörda samhällsaktörer att vilja förändra sin verksamhet krävs ofta breda samverkansformer.
Angående ny forskning	Det är viktigt att vi lär känna varandras discipliner, för djup tvärvetenskap kan leda till utveckling av egna disciplinen Samverkan som genererar ansökningar visar på framgång. Ett framgångsrikt initiativ får efterhand fler personer med sig. Initiativet har externa aktörer som tycker det både är viktigt och kul att vara med.
Angående extern synlighet	Samverkansinitiativ handlar inte bara om att "nä ut" och skapa synlighet för Lunds universitet. Det är också viktigt att vi ökar vår förmåga att lyssna och kunna ta emot de som vill "nä in" i Lunds universitet. Första året handlar om att skapa synlighet och sedan handlar det om att kunna ta emot det som "kommer in", då det blir mer och mer som kommer in.
Angående förflyttning och samverkansutveckling	Skapa trovärdighet och synlighet ger resultat. För vår del var det viktigt att vi fångade de två frågor som vi drev. Det är viktigt med relationer över tid, att skapa förtroende, tillit. Om folk återkommer över tid har man lyckats.

Angående att försöka fånga framgång	Det händer saker under möten som är svåra att berätta om. Tex kan en liten organisation lära sig mycket på våra möten. Det kan vara den största glädjen och drivkraften i att arbeta med detta. När man ser att det HÄNDER saker. Svårt att mäta i form av värden, eller i antal workshops... Systemnivåresultat är viktiga händelser i systemet som endast går att berätta om. Man inte kan räkna dem, men de förändras över tid.
Angående att mod att ändra sig, kan ses som en framgång	Ändrat mind-set och ändrat beteende: Det syns att utvärderingen är färgad av vad som anses vara ett framgångsrikt initiativ, att det motsvarar en framgångsrik forskarmiljö eller ett excellens-centrum – men initiativen är mindre! Det kan anses fint med stora parter, tunga organisationer – men en liten kulturförening i en småstad ... Nu gör vi saker annorlunda i vår verksamhet. Det måste även vara framgång att kunna ändra sig, att inte uppfylla projektplan, utan det kan bli något annat.
Angående användning av utvärderingsmallar	Utvärderingsmallen stämmer inte med det som vi hade som syfte. Det är svårt att bara räkna tex möten. Istället är det lärandet man ser och vill få med. Vi vill öka förmåga att vara relevanta. Men hur definierar vi relevans? Och hur utvärderar vi att vi är relevanta (tex mötenas kvalitet), att folk återkommer på våra aktiviteter, och att Lunds universitet blir legitim mötesplats...mm?

I samtal med koordinatörerna kommer det tydligt fram hur viktigt det är med en utvärdering som inte är enbart fokuserad på mätdata, utan tar höjd för olika tecken på framgång, med en insikt om olikheten i olika initiativs förutsättningar, utmaningar och upplägg, och deras olika tidslinjer och tidshorisonter. Flera initiativ lyfter tidsaspekten – att ta tid till att noga förbereda möten och att bygga tillit i relationer – som en viktig del av processen att nå framgång.

OM ATT ARBETA INOM ETT INITIATIV – VAD DET GER ATT VARA MED I PROCESSEN OCH VAD STÖDET FRÅN LEDNINGEN BETYDER

I initiativens slutrapporter går det att urskönja olika synpunkter på vad det har betytt för samverkansarbetet att Lunds universitet har initierat och satsat på tematiska samverkansinitiativ. I tabell 8 nedan ges exempel på hur koordinatörerna har beskrivit vad satsningen möjliggjort och vilka effekter det fått, för dem personligen och för deras grupp, för deras ämnesområde och frågeställning, och för ämnet i stort.

Tabell 8. Koordinatorernas beskrivning av vad satsningen på tematiska samverkansinitiativ möjliggjort.

Samverkansinitiativet ses som...	som/vilket medför:
...en organisations-form, ett arbetssätt	...som ger möjlighet att skapa nya dialoger, mötesplatser och externt finansierade projekt ...men också att behålla och fördjupa samarbeten ...som gör det enklare att samla till tvärvetenskapliga möten.
...en kontaktpunkt, en plattform	...som är av betydelse både internt och externt. ...som underlättar processer som kan ta tillvara den kunskapspotential som LU har
...en möjlighet att ses som en neutral bas	...vilket skapar legitimitet
...ett ekonomiskt stöd	...som har varit av avgörande betydelse för att genomföra viktiga aktiviteter och utveckla det tematiska samarbetsinitiativet.
...en finansieringsbas som ger ett ramverk	...vilket gör att det går att använda medel för resor, inbjudningar, möten etc
...ett symboliskt värde och en känsla av att vara utvald	...som har haft en positiv och uppmuntrande effekt och gjort arbetet mer givande. ...som medfört att arbetet med aktiviteter har fått en nytändning, och förstärkts
...en finansieringsform	...som visar att det finns förståelse för att samverkan kostar

Några kommentarer som har samlats in från koordinatörerna till de tematiska samverkansinitiativen rörande vad finansieringen och satsningen har betytt, sammanfattas här²²:

- Initiativen hjälper till att stärka varumärket Lunds universitet. Det har betytt mycket för intresset att samverka. Det blir ett lärande, och det ger bättre förståelse av andras forskningsområden. Värdet av att man pratar om samverkan betonas. Att externa aktiviteter belönas med peng är värdefullt.
- Initiativen är en möjliggörare och det ökar legitimitet internt och externt. Att kunna hålla möten på Lunds universitet som ses som neutral mark av många, blir en garant för att det är högt i tak. Universitetet ses som en plats där alla kan diskutera och alla vågar föra fram kritik.
- Initiativen har ökat och synliggjort samverkan som pågår och därmed uppgraderat detta som något man gör. Över tid har det även ökat Lunds universitets samverkanskompetens. Att man synliggör det (*samverkan*) som något viktigt och det blir en naturlig del av folks portföljer. Vi har fått bättre ord och bättre synlighet för samverkansprocesserna på Lunds universitet.
- Generellt sett ses initiativen som ett instrument. Ja, men för oss är det ett institutionsbyggande. När man bygger institutioner följer det med vissa saker. Alla institutionsbyggnadsprocesser har vissa kvaliteter. Det kan handla om att sänka transaktionskostnader, och vi tar bort personberoendet.
- En institution etablerar över tid vissa värden. Samverkansinitiativen är viktiga för de värden vi vill etablera om Lunds universitet – vad vi vill att Lunds universitet ska vara, vi upprätthåller idén

om det breda universitetet, demokratiska samtal, lyssnande, gränsöverskridande. Den sortens värden blir mycket tydligare när vi har den här sortens institutioner – legitimitet, erkännande och relevans över tid. Kanske växer det fram en samverkanskultur kring detta som blir något större än vad som kommit av ett enskilt projekt eller en karismatisk professor.

EXTERNA PARTERS REFLEKTIONER

I några av slutrapporteringarna lyfts externa parter reflektioner explicit. Bland annat betonas vikten av initiativet som mötesplats generellt hos flera initiativ. Inom *e-health@LU* fångas det i följande citat från deras slutrapport:

Plattformens betydelse som mötesplats för olika aktörer och intressenter kan knappast överdrivas. Faktum är att våra parter stora behov och uppskattning av våra sammankomster överraskade oss.

I slutrapporten från initiativet LU Water synliggörs att den positiva effekten av tidigare goda gemensamma projekt ihop med externa parter ofta genererar fortsatt kontakt vid nya problem.

Externa parter som har fått hjälp i ett projekt kommer ofta ihåg att det var duktiga forskarna som de arbetade med och de återkommer när en ny utmaning skulle kunna lösas i samarbete med akademisk förståelse.

De fyra frågor som låg till grund för utvärderingen av tematiska samverkansinitiativ som startade 2017 (bilaga 3) innehöll inte några frågor ställda direkt till externa samverkansaktörer. En reflektion som gjorts av Samverkansrådet är att detta skulle vara intressant att lyfta in i framtida utvärderingar.

22. Dessa punkter av reflektioner är sammanfattade tankar som uttryckts av några av de koordinatörer som medverkade vid workshop i augusti 2020.

VAD SAKNAS OCH VILKA HINDER FINNS

I samtal med Samverkansrådet och med koordinatörerna har olika hinder, risker och svårigheter lyfts (tabell 9).

Tabell 9. Några av de vanligast förekommande hinder, risker eller svårigheter som exemplifierats av koordinatörerna för samverkansinitiativen, samt möjliga lösningar.

Hinder, risker eller svårigheter	Förslag på möjlig lösning, eller kommentar
<p>Svårt att få tiden att räcka till som koordinatör</p> <p>Har vi beredskap för att ta hand om skörden från de frön vi sår? Vad växer, behöver vi vattna, orkar vi skörda?</p>	<p>På frågan vad koordinatör skulle göra om initiativet fick mer pengar, svarade två initiativ att det skulle skaffa fler händer till koordinering.</p>
<p>Legitimiteten att arbeta med samverkan faller inte inom traditionell forskning och utbildning</p>	<p>Ett initiativ efterlyser 'utbildning'/exponering av olika forskningsroller. Ett annat initiativ för fram att de skulle jobba mer tvärdisciplinärt om de fick mer resurser. Bygg upp en samverkansakademi där man stöttar initiativen mer.</p>
<p>Långsiktig och tydlig riktning från universitetets ledning efterfrågas</p>	<p>Önskvärt med planering för vad som händer sedan.</p>
<p>Samverkan i samtiden med kriser som Covid-19</p>	<p>Hjälp med det digitala, att hitta bortom zoom för att skapa bra möten trots att det inte går att mötas fysiskt.</p> <p>Hjälp med att inte ställa in, utan att ställa om.</p>
<p>Vad är nyttan med samverkan i initiativen?</p>	<p>Initiativen är ett sätt att utveckla universitetets kompetens och kapacitet att driva, jobba med och prata om samverkan.</p> <p>Det handlar inte bara om det breda och öppna universitetet, utan också om att den här samverkanskulturen och -kompetensen som byggs upp över tid ökar vår förmåga att vara relevanta.</p> <p>Om vi inte har sådana här instrument för samverkan, hur ska universitetet då kunna garantera att man har en helikoptersyn, som är tvärvetenskaplig, på vad som händer i vårt samhälle? Man ska inte fråga vad det kostar universitetet, man ska fråga: har universitetet råd att låta bli [att satsa dessa pengar]? Att vara ett lackmuspapper för samhället – det måste vara universitetets uppgift.</p>

Eva Nordberg Karlsson och Josefin Ahlqvist koordinerar "Cirkulär biobaserad ekonomi"

Foto: Carin Nilsson

4. MÅLUPPFYLLNAD FÖR TEMATISKA SAMVERKANSINITIATIV

De mål som sattes upp, då för drygt fyra år sedan, när Lunds universitets samverkansråd lanserade de tematiska samverkansinitiativen (TSI) som eget instrument, kan anses vara uppfyllda. Det har visats sig att initiativen verkligen har kunnat leverera resultat vad gäller att:

- utveckla nya samverkansinitiativ och samverkanskapacitet
- stimulera samverkan över fakultetsgränser och med externa parter

- växla upp excellent forskning och adressera samhällsutmaningar

Allt detta har skett genom att satsningen på själva tematiska samverkansinitiativ som finansieringsmekanism lett till att skapa legitimitet och mer tid för forskare att katalysera och utveckla kompetens att driva samverkansprocesser med omgivande samhället. Samverkansrådets arbetsgrupp konstaterade vid workshop i september 2020 att målen mer än väl uppnåtts (*"Målen är uppnådda med råge"*, citat från en ledamot).

Syfte med tematiska samverkansinitiativ

- Stimulera samarbeten över fakultetsgränser och lyfta fram goda exempel på samverkansprojekt
- Skapa plattformar som ger förutsättningar för samarbete mellan forskare vid Lunds universitet och identifierade externa aktörer
- Stödja arbete med lösningar av samhällsutmaningar inom områden där Lunds universitet har etablerad forskning som kan bidra till framtida genombrott

Resultat (exempel från första generation)

- Samarbete har skett mellan 3 till 7 fakulteter i varje initiativ, beviljade initiativ spänner tillsammans över samtliga fakulteter vid Lunds universitet
- Ökat engagemang med externa parter (87 vid starten, 170 vid utvärdering)
- Förstärkta forskningsområden (initiativen har tillsammans erhållit ca 200 MSEK i nyaprosjektmedel) och breddad transdisciplinär samverkan
- Utveckling av nya samverkansaktiviteter (550 aktiviteter med externa aktörer involverade) och ökad synlighet med många olika målgrupper
- Externa samverkansparter, involverade inom initiativen, har beskrivit att deltagandet har lett till positiva effekter för dem

Figur 2. Sammanfattning av syfte med tematiska samverkansinitiativ vid Lunds universitet, och utfall från första generationen av tematiska samverkansinitiativ som pågick 2017 till 2019.

Finansieringen av tematiska samverkansinitiativ har lyckats stimulera ökande och förstärkta samarbeten över fakultetsgränser och samverkan med externa parter, leda till ökade forskningsmedelsanslag och förstärkt synlighet av forskningsområden, samt lett till ökad upplevd relevans och genomslag i samhället. Utöver detta, har initiativen bidragit till ökad legitimitet för forskare att arbeta med (och driva) samverkansprocesser med omgivande samhället, vilket i sin tur förstärker pågående forsknings- och utbildningsaktiviteter. Forskarna vittnar om att erkännandet från ledningen och hjälpen från

stödverksamheten har stor del i detta. Forskarna har ofta ställt upp vid centrala strategiska universitetsövergripande arrangemang just för att de fått stöd (tid) och erkännande.

Upplägget med de tematiska samverkansinitiativen har lett till visat intresse från andra lärosäten, myndigheter och stiftelser under den här 3-årsperioden (bland annat KTH, SLU, KK-stiftelsen, Vinnova och RISE). Ytterligare en effekt av finansiering på lärosätetsnivå är att arbetet med tematiska samverkansinitiativ formulerar vad samverkan är för Lunds universitet, vilket är av strategisk betydelse.

Del C: Samverkan i framtiden - Perspektiv och trender

I del C presenteras några övergripande trender och perspektiv från omvärlden, samt utvecklingsmöjligheter för Lunds universitets framtida arbete med tematiska samverkansinitiativ.

5. TRENDER OCH PERSPEKTIV I EN SKIFTANDE OMVÄRLD

Som tidigare nämnts ovan i del A har senaste forsknings- och innovationspropositionen från 2016 lyft betydelsen av lärosätens samverkan med det omgivande samhället, och utvecklingen av samverkanskapacitet. Detta ledde till nya investeringar i samverkansprogram och ökade krav på samverkan med industri och andra externa aktörer. Samverkansprogrammen kan sägas ha lagts "på tvären" över forskningsfinansiärernas program. Liknande trender i forsknings- och innovations politik ser vi även på EU nivå, där en tendens är ett ökat fokus på samverkan över discipliner, aktörer och policyområden (i forsknings- och innovationsekosystem)²³. Ytterligare ett exempel är lanseringen av ett antal europeiska *missions*²⁴ som förutsätter bred samverkan för att adressera hållbarhetsutmaningar.

I tidiga versioner av den strategiska planen för Horisont Europa, fanns det tydliga signaler om större ambitioner inom samverkan i det nya programmet på EU-nivå.²⁵ Samverkanspelaren (Pillar 2 – Global challenges and European industrial competitiveness) planeras att tilldelas runt 60% av den totala programbudgeten. Utöver den samverkan som är central inom pelare 2, så finns även samverkansdelar inom övriga pelare, såsom Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) Cofund (i pelare 1) och delar av European Innovation Council (EIC) (pelare 3), liksom European Institute of Technology (EIT) Knowledge and Innovation Communities (KICs). Det är tydligt att EU understryker behovet av ännu bredare konsortier i de nya programmen. I det kommande ramprogrammet

med utlysningar antas ett större deltagande direkt från offentlig sektor och civilsamhället.

Samverkansuppgiften²⁶ har länge funnits i Högskolelagen som en av de tre delar som universitet och högskolor är ålagda att göra utöver utbildning och forskning. Det som syns nu är att samverkan har blivit en allt viktigare del av förväntningarna på universitet och högskolor (från skattebetalare och finansiärer, till studenter och andra aktörer i systemet) och mer av en 'norm' i forsknings- och innovationsfinansieringen.

För att kunna uppfylla dessa förväntningar, har lärosäten behov av förstärkt kapacitet för samverkan med det omgivande samhället (inklusive nya former, kompetenser, incitament och uppföljningsprocesser och kvalitetssäkringsprocesser). Sedan 2017, har svenska lärosäten arbetat med dessa teman genom 18 projekt²⁷ (de sk K3-projekten) som ingår i ett program hos Vinnova. Flera av dessa projekt är i slutfasen nu under hösten 2020, och nedan finns ett axplock av insikter och resultat från några av K3-projekten.

Samverkan kräver tid och skicklighet

Både i workshopar med Lunds universitets TSI-koodinatorer och i K3-projekten (t.ex. SAFIR²⁸, MERSAM²⁹), är "brist på tid" ett hinder som lyfts, för att den enskilde forskaren ska kunna få till en bra samverkan med externa aktörer. Det krävs tid att förstå och förhandla fram prioriteringar och aktiviteter mellan olika aktörer som har olika mål och perspektiv på "värdefulla resultat". Det krävs också tid att skapa förankring och utrymme samt mandat för samverkan mellan olika discipliner och fakulteter.

Utöver traditionell skicklighet att bedriva excellent forskning och utbildning, kräver samverkansarbete ytterligare förmågor och arbetssätt, där några av dessa är:

- att kunna mobilisera och skapa engagemang i en heterogen grupp av aktörer

23. Se COM(2018) 306 final "A renewed European Agenda for Research and Innovation – Europe's chance to shape its future"

24. https://ec.europa.eu/info/news/top-experts-hand-over-their-proposals-eu-missions-commission-greener-healthier-and-more-resilient-europe-2020-sep-22_en

25. Rickard Eksten (Lärosäten Syd) har bidragit med information om pågående diskussioner om Horisont Europa.

26. Högskolelagen kap1 §2 I högskolornas uppgift ska det ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.

27. Projekten kallas gemensamt för K3-projekten, och presenteras övergripande på <https://k3-projekten.se/>

28. SAFIR- Samverkansfinansiering – rekommendationer och modell för ökat nyttiggörande

29. MerSam – Meritvärde av samverkansskicklighet. <https://www.hb.se/samverkan/mersam/>

- att kunna planera och implementera olika sorters aktiviteter (breda samverkansformer) som svarar på olika aktörers mål och behov, samtidigt som de bidrar till en unison framflyttning av kunskap, erfarenhet och resultat som rör den gemensamma samhällsutmaningen
- att kunna hantera kommunikations- och koordineringsinsatser, så att de är målgruppsanpassade och väl avvägda för sitt syfte

Vikten av finansiering för att skapa incitament att samverka

Projektet SAFIR *Samverkansfinansiering – rekommendationer och modell för ökat nyttiggörande* har arbetat med tester och utfall av olika finansieringsmodeller vid sju lärosäten 2018-2020. Över 100 samverkansprojekt av varierande storlek och omfång har finansierats och utvärderats inom projektet³⁰. Intressant nog har preliminära resultat från projektet, visat att just möjligheten att kunna söka medel från det egna lärosätet, att bli utvald och få tilldelade samverkansmedel har varit en mycket uppskattad och återkommande positiv reflektion från forskare från flera lärosäten, med hänvisning till att det har skapat rörelseutrymme, legitimitet och upplevts som en kvalitetsstämpel från ledningen att det man gör är viktigt. Detta i sin tur har även verkat som en dörröppnare i kontakt med nya externa parter. Det är tydligt att de preliminära resultaten pekar på att samverkansfinansiering som sker nära forskarna är viktig för att skapa incitament för samverkan, samt legitimitet och för att snabbt kunna accelerera processer eller utveckla redan befintliga resultat. Det ger även forskarna möjlighet att testa en idé i mindre skala, innan den skalas upp till något större med hjälp av annan finansiering.

Meritvärde av samverkansskicklighet

Utöver att undersöka hur samverkansmeriter och samverkansskicklighet formuleras i lärosätenas styrande dokument, och hur samverkansskicklighet kan beskrivas vid rekrytering och befordran, så har projektet *MerSam-Meritvärde av samverkansskicklighet* fört dialoger med bland annat lärarförslagsnämnder, forskare och lärosätesledningar om hur samverkansmeriter och samverkansskicklighet kan värderas

och bedömas. Projektet har bland annat tagit fram ett utbildningsmaterial för hur samverkansmeriter kan föras in i processen för anställning och befordran, samt har tagit fram en Vägledning för att dokumentera och beskriva samverkansmeriter³¹. Precis som det är av vikt att skapa incitament för att genomföra samverkansaktiviteter, så är det av stor vikt att kunna se den enskilde forskarens meriter inom samverkan, och förstå hur dessa kan värderas och bedömas. För en forskare är det viktigt både för karriärsutveckling och vid ansökan om extern finansiering som ställer krav på olika grad av samverkan med externa aktörer. Inom MerSam har även en enklare sammanställning gjorts över vad nationella forskningsfinansiärer använder för begrepp i sina utlysningar³² och vilka kriterier de utvärderar ansökningar som rör tex centrumbildningar eller större satsningar med stor andel medfinansiering från tredje part.

Samverkan kan inte utvärderas med traditionella indikatorer

K3-projektet *Utveckling av indikatorer för uppföljning av samverkan* (UtvInd) som avslutades i oktober 2020, syftade till att ta fram indikatorer för uppföljning av samverkan för kvalitetsutveckling (men inte för att mäta måluppfyllelse eller effekter). I projektet genomfördes dialoger med runt ett hundratal forskare och lärare vid sex svenska lärosäten samt en genomgång av internationell forskning för att se hur samverkan kan följas upp.

En av projektets slutsatser är att:

- Ett urval av indikatorer kan användas och, vid behov, kompletteras med kvalitativ uppföljning för att säkerställa att såväl kvantitativa som kvalitativa aspekter på samverkan inkorporeras i utvärderingen.³³

Vidare framkom i projektet att:

- det finns en oro bland de tillfrågade lärarna/forskarna över att indikatorer främst mäter kvantitativa mått och därför inte påvisar kvalitet i samverkan eller genomslag (impact) i samhället

30. SAFIR-projektet är förlängt in under 2021, och slutrapporten kommer under våren 2021. Resultaten som anges här är preliminära.

31. Adenskog et al (2020) Vägledning för att dokumentera och beskriva samverkansmeriter, 21 sidor, ISBN 978-91-89271-09-8 (pdf)

32. Bilaga 1 Mappning av finansiärens begrepp relaterade till samverkansmeritering baserat på utlysningstexter, av Johanna Generosi, Maria Johansson och Carin Nilsson vid Lunds universitet ur Bergstrand, A., Nilsson, C. och Nygren, Å. (2020) Varför är det så snårigt? Begrepp relaterade till samverkansmeritering, Rapport inom projektet MerSam-Meritvärde för samverkansskicklighet, 34 sidor, ISBN 978-91-89271-10-4 (pdf)

33. Saveljeff et al (2020) Utveckling av indikatorer för uppföljning av samverkan, Vinnovaprojektet – UtvInd, Slutrapport, 2020-10-30

- uppföljning/utvärdering av samverkan med indikatorer kan vara ett viktigt instrument för att planera, utveckla och kvalitetsutveckla samverkansarbetet
- det är viktigt att indikatorer som används i förenklade uppföljningar av samverkan kan relateras till mer kvalitativa och generella iakttagelser som har gjorts i fallstudier

6. REKOMMENDATIONER – UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

De tematiska samverkansinitiativen från 2017 har lyckats leverera resultat som svarar upp mot Lunds universitets strategiska avsikt och mål, och det finns fortsatt intresse från Lunds universitets ledning av att använda (och vidareutveckla) instrumentet³⁴. Baserat på diskussioner med koordinatörerna för de tematiska samverkansinitiativen, samverkansrådets arbetsgrupp och perspektiven från de avslutande K3-projekten, har det identifierats ett antal utvecklingsmöjligheter för framtiden gällande de tematiska samverkansinitiativen.

Vidareutveckling av TSI som finansieringsinstrument

Ett utvecklingsområde är att nu tänka till kring hur ett deltagande för en gruppering av forskare och externa aktörer i ett TSI kan vara en möjlighet för dem att växla upp sin samhällsutmaning mot, eller utvecklas till, nationella samverkansprogram och satsningar. Relaterat till detta är frågan kring utveckling av själva finansieringsmekanismen vid Lunds universitet. Några av de frågor som har återkommit i dialoger med samverkansrådets arbetsgrupp rör huruvida kommande utlysningar ska fortsätta att vara bottom-up-drivna, eller om inslag av top-down kan kombineras med bottom-up utlysningar på ett strategiskt sätt, utan att kvalitet, driv och engagemang från forskare och externa parter går förlorad. Antal ansökningar har minskat över tid, och de upplevs även ha ändrat karaktär från att i första omgången vara mer spretiga och med fler omogna förslag till att i tredje omgången vara mer konsoliderande, och mer visa på en vilja att fortsätta med det som redan finns³⁵. Hur stimuleras nya satsningar i nya konstellationer? Behövs det mer information och uppsökande verksamhet med anpassning till kulturer hos till exempel de fakulteter som inte

varit så involverade? Kan det vara intressant att justera finansieringslängden på medlen (4 + 3 år istället för 3 + 2 år)?

Förstärkt lärande om samverkan och stöd till samverkansinitiativen

Det finns ett behov av mer stöd till erfarenhetsutbyte, lärande och kompetensutveckling för koordinatörer. Ett intressant förslag som har lanserats av några av koordinatörerna är att bygga upp en *samverkansakademi*, motsvarande en pedagogisk akademi, med möjlighet till kontinuitet i samtal och lärande över fakultetsgränser kring samverkan, samverkansprocesser och utveckling genom samverkan. Intressant i sammanhanget är att även lyfta lärande om vad som inte fungerar. Även om målen med TSI-satsningen hittills har uppfyllts "med råge" finns det alltid mer att lära av sådant som inte utvecklats så som man tänkt sig. Det finns även intresse för mer praktiskt stöd till initiativen, såsom hjälp med utveckling av digitala samverkansaktiviteter och gemensamma mallar för hemsidor, och för gemensam profilering av Lunds universitets TSI. Relaterat till detta lyftes möjligheten av mer gemensam *kommunikation av initiativens resultat* för att hjälpa till stärka varumärket Lunds universitet.

Vidareutveckla (3-års) utvärdering

Vidare är ett kommande utvecklingsområde att se över hur externa parternas perspektiv kan fångas in på ett mer direkt sätt i uppföljning och utvärdering. Det ömsesidiga lärandet inom ett initiativ och dess fortsättning in i Lunds universitets verksamhet är också intressant att eventuellt utvecklauppföljning kring. En utmaning finns även i att hitta tidseffektiva men konkreta och bra sätt att fånga in dessa och andra resultat och effekter från TSI, samt att hitta administrativt hanterbara sätt att samla in evidens för att belägga effekter av TSI. Hur ser de externa parterna på denna typ av samverkan – är det något de vill satsa mer på? Mer engagemang från externa parter är kanske något som kan krävas framöver, även i form av medfinansiering. Utvärderingen av initiativen i denna rapport fokuserar främst på Lunds universitets forskares erfarenheter medan perspektiv från externa parter inte tillvaratas inom befintliga utvärderingsprocesser.

34. I den senaste beslutet av Verksamhetsplan och resursfördelning 2021 (Dnr STYR 2020/01) ökade tilldelningen av medel från 15 miljoner till 20 miljoner, med start från 2021. Ökningen ska gå till forskningsansatningar inom samverkansinitiativen. Se bilaga 1.

35. Den fjärde utlysningen har inte stängt ännu. Intresset har varit stort med över 40 personer som deltog på webbaserat informationsmöte om utlysningen, men inga siffror finns ännu på antal inkomna ansökningar.

Referenser

Beslut från Lunds universitet

- STYR 2016/181 Verksamhetsplan och resursfördelning 2017, Planeringsförutsättningar för utbildning och forskning 2018-2020, Lunds universitet
- STYR 2016/1176 Inrättande av och uppdrag för samverkansrådet
- STYR 2017/82 Verksamhetsplan och resursfördelning 2018, Planeringsförutsättningar för 2019-2020, Lunds universitet
- STYR 2017/461 Ändring av beslut om inrättande av och uppdrag för samverkansrådet
- STYR 2018/16 Verksamhetsplan och resursfördelning 2019, Planeringsförutsättningar för 2020 och 2021, Lunds universitet
- STYR 2019/89 Verksamhetsplan och resursfördelning 2020, Planeringsförutsättningar för 2021 och 2022, Lunds universitet
- STYR 2020/01 Verksamhetsplan och resursfördelning 2021, Planeringsförutsättningar för 2022 och 2023, Lunds universitet,

Dokument vid Lunds universitet

- Malmström, B (Red), 2020, Förstå, Förklara, Förbättra – Tematiska samverkansinitiativ, Lunds universitet, <https://www.lu.se/sites/www.lu.se/files/broschyr-forsta-forklara-forbatta-jan2020-lunds-universitet.pdf>
- Rapport av förstudie kring "samverkansinriktade forsknings-tema", Lunds universitet, internt arbetsdokument, 2016
- Strategisk plan för Lunds universitet 2017-2026, <https://www.lu.se/sites/www.lu.se/files/strategisk-plan-lunds-universitet-2017-2026-2.pdf>

Övrig litteratur och projektsammanställningar

- Adenskog, A; Alderborn, G; Bergstrand, A; Falk, E; Martinsson., M; Nilsson, C; Nordqvist, N; Nordström Kjällström, H. Nygren, Å. (2020) Vägledning för att dokumentera och beskriva samverkansmeriter, 21 sidor, ISBN 978-91-89271-09-8 (pdf)
- Bergstrand, A., Nilsson, C. och Nygren, Å. (2020) Varför är det så snårigt? Begrepp relaterade till samverkansmeriter, Rapport inom projektet MerSam-Meritvärde för samverkansskicklighet, 34 sidor, ISBN 978-91-89271-10-4 (pdf)

COM (2018) 306 final. A renewed European Agenda for Research and Innovation – Europe's chance to shape its future, European Commission, 19 sidor, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/com-2018-306-a-renewed-european-agenda-_for_research-and-innovation_may_2018_en_0.pdf

EC News (22 september 2020) Top experts hand over their proposals for EU missions to the Commission for a greener, healthier and more resilient Europe https://ec.europa.eu/info/news/top-experts-hand-over-their-proposals-eu-missions-commission-greener-healthier-and-more-resilient-europe-2020-sep-22_en

K3-projekten, finansierade av Vinnova 2017-2020, presenteras på <https://k3-projekten.se/>

- SAFIR- Samverkansfinansiering – rekommendationer och modell för ökat nyttiggörande
- MerSam – Meritvärde av samverkansskicklighet. <https://www.hb.se/samverkan/mersam/>
- UtvInd – Utveckling av indikatorer för uppföljning av samverkan

Programmet Utveckling av kunskapstriangeln, Vinnova (2015) <https://www.vinnova.se/m/universitet-och-hogskolors-strategiska-samverkan/program-for-okad-samverkan/>

Prop. 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft <https://www.regeringen.se/4adad0/contentassets/72faaf7629a845af9b30fde1ef6b5067/kunskap-i-samverkan--for-samhallets-utmaningar-och-starkt-konkurrenskraft-prop.-20161750.pdf>

Eksten, R. (2020) Personlig kommunikation. Rickard Eksten, Lärosäten Syd, har bidragit med information om pågående diskussioner om Horisont Europa, via epostkonversation i november 2020.

Saveljeff, S., Romare, P., Schuster, M., Ekstrand, P., Nilsson, T., Fröjd, C., Börjeson, N. och Lidholm, D.-A. (2020) Utveckling av indikatorer för uppföljning av samverkan, slutrapport från Vinnovaprojektet UtvInd, 76 sidor

Wise E., Berg M., Landgren M, Schwaag Serger S., Benner M. och Perez Vico., E. (2016), Evaluating the Role of HELs' Interaction with Surrounding Society Developmental Pilot in Sweden 2013-2016, Vinnova Report VR 2016:09, 48 sidor, ISBN: 978-91-87537-55-4

Bilagor

BILAGA 1 ÖVERSIKTLIG BILD ÖVER UTVECKLINGEN I BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SAMVERKANSMEDEL VID LUNDS UNIVERSITET (2017-2021)

År	Samverkans-medel	Förtydligande text ur verksamhetsplaner och resursfördelningar för 2017, 2018, 2019 och 2020
2017	8 miljoner	<p>Samverkansmedel</p> <p>En övergripande strategi vid universitetet är att öka samarbetet över ämnes- och fakultetsgränser. Universitets stora bredd, med dess mångfald och starka miljöer för utbildning, forskning och innovation, ger unika möjligheter till mångvetenskapliga och gränsöverskridande möten. Samarbetet mellan fakulteter behöver därför stimuleras för att ytterligare kunna öka, inte minst för att genom nya konstellationer kunna möta de kommande samhälleliga utmaningarna. En universitetsgemensam resurs inrättas för detta ändamål med 8 mnkr. Inledningsvis kommer dessa medel att i huvudsak vara uppdelade i två olika pottor, en som stimulerar uppbyggandet av nya samarbeten och forskningsteman samt en som utvecklar redan befintliga samarbeten. Exempel på satsningar som bör bli aktuella för dessa medel är fakultetsövergripande portaler, inkubatorer och verksamhet inom s.k. KIC:ar. Samverkansrådet bereder förslag och rådger rektor hur dessa medel ska fördelas.</p> <p><i>Ur Verksamhetsplan och resursfördelning 2017, Planeringsförutsättningar för utbildning och forskning 2018-2020, Lunds universitet, Dnr STYR 2016/181, fastställt av universitetsstyrelsen 2016-10-28.</i></p>
2018	10 miljoner	<p>”Samarbetet mellan fakulteter och samverkan med externa parter behöver stimuleras för att ytterligare kunna öka, inte minst för att genom nya konstellationer kunna möta de kommande samhälleliga utmaningarna. En universitetsgemensam resurs skapades för detta ändamål 2017. Denna resurs får ökade medel 2018.”</p> <p><i>Ur Verksamhetsplan och resursfördelning 2018, Planeringsförutsättningar för 2019-2020, Lunds universitet, Dnr STYR 2017/82, beslut 2017-10-27, sida 6-7</i></p>
2019	15 miljoner	<p>Samarbeten och samverkan</p> <p>Samarbeten mellan fakulteter och samverkan med externa parter behöver stimuleras för att ytterligare öka, inte minst för att nya konstellationer ska kunna möta de kommande samhälleliga utmaningarna. För 2018 avsattes 10 mnkr till en universitetsgemensam resurs för detta ändamål och för åren 2019 till 2021 görs en ökad avsättning med 5 mnkr till totalt 15 mnkr årligen. Satsningen ska utvärderas senast 30 april 2021. Samverkansrådet definierar på vilket sätt de gemensamma medlen ska användas och vilken typ av projekt som bör premieras samt bereder förslag och föreslår rektor hur dessa medel ska fördelas.</p> <p><i>Ur Verksamhetsplan och resursfördelning 2019, Planeringsförutsättningar för 2020 och 2021, Lunds universitet, Dnr STYR 2018/16, beslut 2018-10-26, sida 27</i></p>
2020	15 miljoner	<p>Samarbeten och samverkan</p> <p>Samarbeten mellan fakulteter och samverkan med externa parter behöver stimuleras för att ytterligare öka, inte minst för att nya konstellationer ska kunna möta de kommande samhälleliga utmaningarna. För 2018 avsattes 10 mnkr till en universitetsgemensam resurs för detta ändamål och för åren 2019 till 2021 görs en ökad avsättning med 5 mnkr till totalt 15 mnkr årligen. Den ökade avsättningen på 5 mnkr ska utvärderas senast 30 april 2021. Samverkansrådet definierar på vilket sätt de gemensamma medlen ska användas och vilken typ av projekt som bör premieras samt bereder förslag och föreslår rektor hur dessa medel ska fördelas.</p> <p><i>Ur Verksamhetsplan och resursfördelning 2020, Planeringsförutsättningar för 2021 och 2022, Lunds universitet, Dnr STYR 2019/89, beslut 2019-10-23, sida 28</i></p>
2021	20 miljoner	<p>Samarbeten och samverkan</p> <p>Samarbeten mellan fakulteter och samverkan med externa parter behöver stimuleras för att ytterligare öka, inte minst för att nya konstellationer ska kunna möta de kommande samhälleliga utmaningarna. För 2018 avsattes 10 mnkr till en universitetsgemensam resurs för samverkansinitiativ och för 2019 till och med 2021 ökades avsättningen med 5 mnkr. Den ytterligare satsningen på 5 mnkr ligger kvar till och med 2024. Därutöver avsätts 5 mnkr årligen för åren 2021 till och med 2024 för forskningsprojekt inom ramen för samverkansinitiativen. Samverkansrådet definierar på vilket sätt de gemensamma medlen ska användas och vilka projekt som bör premieras samt bereder förslag och föreslår rektor hur dessa medel ska fördelas. Den ökade satsningen på 5 mnkr till samverkansinitiativ och de 5 mnkr för forskningsprojekt ska utvärderas senast februari 2024.</p> <p><i>Ur Verksamhetsplan och resursfördelning 2021, Planeringsförutsättningar för 2022 och 2023, Lunds universitet, Dnr STYR 2020/01, beslut, sida 28</i></p>

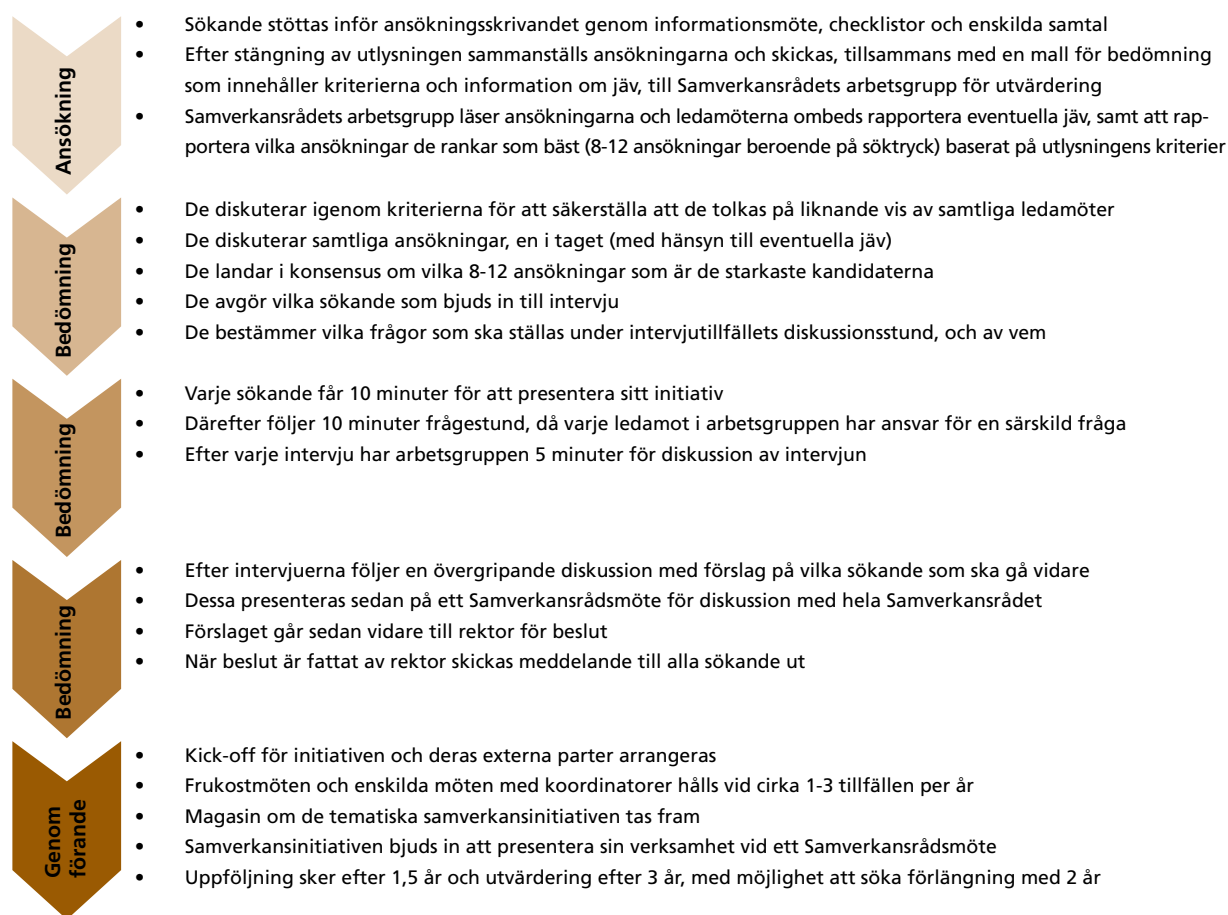
BILAGA 2: PROCESSEN – ANSÖKNINGSFASEN, BEDÖMNINGSAFAS, GENOMFÖRANDEFAS OCH UTVÄRDERINGSFASEN

Ansökningsfasen

Den första utlysningen öppnade i december 2016 och stängde 1 april 2017. Den andra utlysningen öppnade den 17 oktober 2017 och stängde den 17 januari 2018, och den tredje utlysningen öppnade 1 november 2018 och stängde 31 januari 2019.

Utlysningstexten togs fram av Samverkansrådet och diskuterades för finslipning. Utlysningstexten till år 2017 (bilaga 4) finns enbart på svenska, medan utlysningarna för 2018 och 2019 finns på både svenska och engelska.

Kommunikation av utlysningarna skedde genom Samverkansrådets ledamöter, och genom att utlysningarna lades på webben med en länk till utlysningstexten. Den första utlysningen lades på webbsida på LU, som en nyhet, och kan ses här: <https://www.medarbetarwebben.lu.se/article/utlysning-av-medel-for-tematiska-samverkansinitiativ>

Figur: En generell bild över hur processen för ansökningsfasen (det översta steget) Bedömningsfasen (steg två, tre och fyra) samt genomförande fasen (nedersta steget) har sett ut för Lunds universitets tematiska samverkansinitiativ 2017, 2018 och 2019.

Den andra och den tredje utlysningstexten lades under Medarbetarwebben/Stöd till forskning/ rese- och forskningsbidrag (<https://www.medarbetarwebben.lu.se/forska-och-utbilda/stod-till-forskning/rese-och-forskningsbidrag/ovriga-bidrag-och-stipendier>), vilket gör att de utlysningarna inte syns efter att utlysningdagen har stängts. På denna plats lades även ett dokument med frågor och svar, baserat på flera av de frågor som kommit upp under den första utlysningen,

och som var relevanta även inför den andra och tredje omgången.

Inför den andra utlysningen hölls ett öppet informationsmöte, den 17 oktober 2017, där utlysningen presenterades, och ett öppet informationsmöte hölls även inför den tredje utlysningen, den 20 november 2018. Informationsmötena leddes av Bo Ahrén som gick igenom de formella delarna av vad syftet var med de tematiska samverkansinitiativen och vad en

ansökan behöver innehålla. Vidare föredrogs vad ett samverkansinitiativ kan vara, och sedan var 1-2 initiativ inbjudna för att berätta om hur de skrev sina ansökningar. 46 åhörare deltog år 2017 och 30 personer kom år 2018.

De sökande som önskade kunde boka in möten för att diskutera sina idéer mer fördjupat. Efter att utlysningen stängts, sammanställdes samtliga ansök-

ningshandlingar, och skickades ut till Samverkansrådets arbetsgrupp.

Bedömningsfasen

Utlysningarna skiljer sig något med avseende på utvärderingskriterier. Den första utlysningen listar 5 kriterier och den andra och tredje utlysningen listar 3 kriterier, se tabell 1.

Tabell 1. Kriterier för utlysningarnas utvärderingar

Kriterier listade i utlysningen 2017	Kriterier listade i utlysningen 2018 och 2019
Vetenskaplig meritering	Valet av samhällsutmaning; <i>aktualitet och relevans (samhällsnytta), forskningsförankring, djup och bredd</i>
Bredd av samverkan	Medverkandes kompetens; <i>val av sammansättning på gruppen, koordinators samverkanskompetens och ledarförmåga, annan kompetens för huvudsökande/medsökande och parter</i>
Kvalitet på samverkansprojekt	Hur initiativet kan svara mot sina uppställda mål; <i>val av aktiviteter och planering, förväntade resultat och dess förväntade effekter, möjlighet att genomföra initiativet</i>
Plan för samverkansaktiviteter och synliggörande	-
Huvudsökandes kompetens	-

Utöver detta finns vissa skall-krav, dvs det som måste vara uppfyllt för att en ansökan ska räknas som komplett. Dessa skall-krav har i princip varit desamma för båda utlysningarna, men vissa krav har modifierats något i 2018 års utlysning (CV begränsas till max 2

sidor per person) och vissa krav uttrycks annorlunda, eller förtydligas (att ansökan kan skrivas både på svenska och engelska gällde redan i första utlysningen, men skrevs ut tydligt i den andra utlysningen) (tabell 2).

Tabell 2. Vad en komplett ansökan ska innehålla.

Formuleringar från utlysning 2017	Formuleringar från utlysning 2018 och 2019
Ett tematiskt samverkansinitiativ ska vara <i>en ny etablering</i> . Det ska vara ämnesöverskridande och inkludera <i>minst tre fakulteter</i> , samt inkludera externa parter, <i>nationella</i> såväl som <i>internationella</i> .	Ett tematiskt samverkansinitiativ ska vara ämnesöverskridande och inkludera <i>minst tre fakulteter</i> , samt inkludera <i>minst en extern part som är nationell</i> , såväl som minst en part som är internationell. (För 2019 krävs ej internationell part) Ansökan kan <i>skrivas på svenska eller engelska</i> .
Initiativet ska ha en <i>föreståndare/projektkoordinator</i> och en <i>kärna med forskare från Lunds universitet och extern(a) part(er)</i> .	Initiativet ska ha en <i>föreståndare/projektkoordinator</i> , som har en <i>tillsvidareanställning på Lunds universitet</i> , och en <i>kärna med forskare från Lunds universitet och extern(a) part(er)</i> .
<i>Projektbeskrivning om maximalt 6 sidor</i> , inklusive redogörelse för vilka parter och personer som ingår i initiativet, vilka tydliga mål initiativet har och en <i>beskrivning av planerade aktiviteter</i>	<i>Projektbeskrivning om maximalt 6 sidor</i> , inklusive redogörelse för vilka parter och personer som ingår i initiativet, vilka tydliga mål initiativet har och en <i>beskrivning av planerade aktiviteter</i>
<i>Budget</i> för planerade aktiviteter som täcker såväl direkta som indirekta kostnader.	<i>Budget</i> för planerade aktiviteter som täcker såväl direkta som indirekta kostnader
Bilaga med <i>CV:n för de huvudsökande</i>	Bilaga med <i>CV:n (max 2 sidor per person)</i> för de huvudsökande (Huvudsökande kan vara fler än 1 person)
Ett <i>"letter of intent"</i> med redogörelse av externa parters bidrag till initiativet.	Ett <i>"letter of intent"</i> med redogörelse av externa parters bidrag till initiativet.

I utlysningstexten belyses även att initiativen kommer att utvärderas efter 1,5 och 3 år, baserat på frågor av nedanstående typ:

- Har ansökningar som tagits fram inom det tematiska initiativet resulterat i forskningsprojekt?
- Har initiativet skapat extern synlighet där temat gjorts välkänt som ett styrkeområde för LU?
- Kan genomslag (impact) av initiativets kunskapsförmedling påvisas? Exempelvis genom påverkan på offentliga verksamheter eller företag, genom remissvar, innovationer, nya företag etc.

Dessa frågor modifierades sedan till den slutliga utvärdering som presenteras i denna rapport se bilaga 3.

Inför den första utvärderingsomgången 2017 gjordes ett förtydligande med hjälp av frågor för hur varje kriterium skulle utvärderas. Dessa frågor under respektive kriterium diskuterades sedan under det första arbetsgruppsmötet, och slogs sedan fast med vissa ändringar. För år 2018 gjordes en liknande lista med frågor som utvärderarna kunde använda för att se hur väl initiativet svarade mot kriterierna.

Tabell 3. Förtydligandena för kriterierna år 2017

Kriterium	Frågor som stöd för utvärdering av detta kriterium
Vetenskaplig meritering	<p>Projektets vetenskaplighet</p> <p>I vilken utsträckning är det föreslagna initiativet nytt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innehåller det banbrytande mål och visioner, är det mer än state-of-art, ingår nya koncept, produkter, tjänster eller modeller • I vilken utsträckning kan initiativet bidra med lösningar av samhällsutmaningar inom områden där Lunds universitet har etablerad forskning? • Kan initiativet bidra till framtida genombrott? <p>Vetenskaplig kompetens</p> <p>Har forskarna på LU gemensamt den erfarenhet av interdisciplinär/ multidisciplinär/tvärvetenskaplig forskning som krävs för att initiativet ska kunna genomföras på ett fullgott sätt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vilka discipliner finns med i ansökan? • Se de vetenskapliga delarna av CV för huvudsökande <p>Har externa parter gemensamt den vetenskapliga meritering för att initiativet ska genomföras på ett fullgott sätt?</p>
Bredd av samverkan	<p>Hur bred är ansatsen i samverkan, dvs hur många forskare och parter uppskattas få ta del av samverkansinitiativets aktiviteter under kommande 3 årsperiod?</p> <p>Hur beskrivs bredden av samverkan?</p> <p>Hur följs bredden av samverkan upp internt i initiativet?</p>
Kvalitet på samverkansprojektet	<p>Är frågeställningen tydligt och relevant formulerad?</p> <p>Hur väl kommer man att adressera det man skriver fram att man ska göra?</p> <p>Hur väl svarar projektets förväntade resultat mot det syfte som nämns i utlysningen?</p> <p>Hur väl svarar projektets förväntade resultat mot den förväntade impact som nämns i utlysningen?</p> <p>Kan genomslag (impact) av initiativets kunskapsförmedling påvisas?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exempelvis genom påverkan på offentliga verksamheter eller företag, genom remissvar, innovationer, nya företag etc <p>Hur beskrivs initiativets samverkanskompetens?</p>
Plan för samverkansaktiviteter och synliggörande	<p>Hur hög kvalitet och effektivitet håller projektplanen?</p> <p>Hur väl lever projektets föreslagna aktiviteter upp till att verka för</p> <ul style="list-style-type: none"> • att skapa en mötesplats för kunskap och utveckling, • tillhandahålla fysiska möten och ha • en webbportal som synliggör forskning och aktiviteter både inåt mot Lunds universitet och utåt mot externa aktörer? <p>Är förväntade resultat av varje enskild aktivitet väl beskriven, realistisk och relevant?</p> <p>Hur väl planeras synliggörandet av projektets samverkan?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vilka målgrupper väljer man att rikta sig till? • Hur väl kommer samverkansaktiviteterna och synliggörandet dokumenteras och utvärderas inom projektet? <p>Hur är initiativet organiserat?</p>
Huvudsökandes kompetens	<p>Hur väl har initiativet samlat den kunskap inom LU som krävs för att svara för att genomföra initiativet?</p> <p>Är val av interna kollegor och externa parter rätt avvägt mot vad projektet vill lyckas med efter 1,5 år och 3 år och längre fram?</p> <p>Uppvisar koordinators och huvudsökandes CV god samverkanskompetens så att de kan genomföra sitt samverkansinitiativ på fullgott sätt?</p>

Bedömningen av 2017 och 2018 års ansökningar bestod av följande moment:

1. Efter ansökningsomgångens stängning sammanställdes alla ansökningarna, och de kontrollerades mot skall-kraven.
2. Ansökningarna skickades ut till arbetsgruppen med information om kriterier och arbetsprocess. Arbetsgrupperna valde att arbeta i LU-BOX, och alla ansökningar samt dokument om kriterier, jäv, utlysningen mm lades i en LU-box för arbetsgruppen.
3. Arbetsgruppen gick igenom kriterier vid sitt första arbetsmöte, och fastställde utvärderingsprocessen.
4. I första rundan fick alla utvärderare lämna in eventuella jäv (bilaga 4), samt sortera fram de 12 bästa (2017). Till sin hjälp hade de ett excel-ark med möjlighet att föra in kommentarer för respektive kriterium (figur 1.). Själva bedömningen av varje kriterium föreslogs följa [EUs utvärderingsskala](#) (betyg 1 till 5, där 5 är högsta betyg). Utvärderarna hade från 10 april till den 24 april 2017, respektive från den 19 januari till den 5 februari 2018 att läsa igenom alla ansökningarna.
5. För varje ansökan räknades det fram en procentsats, baserat på följande:

$$\left(\frac{\text{Antal personer i arbetsgruppen som valt ut ansökan}}{\text{antal personer som ej är jäviga}} \right) * 100$$
 Utfallet ledde till en första lista på hur ansökningarna rangordnades utefter den enskilda bedömningen.
6. Nästa steg var den gemensamma bedömningen vid möten den 24 april 2017, respektive den 5 februari 2018. Samtliga ansökningar diskuterades i tur och ordning, i förhållande till de uppställda kriterierna. Vari ligger dess styrkor? Är det något som saknas? År 2017 använde arbetsgruppen även fokus på relevans, samverkan, forskning, nyhetsvärde, process och leverans, som begrepp under denna diskussion.
7. Därefter beslutade arbetsgruppen om hur många och vilka som de skulle vilja bjuda in till intervju, vilket baserades på vilka som kommit högst i den gemensamma utvärderingsdiskussionen. År 2017 bjöds 10 initiativ till intervju, och år 2018 bjöds 8 initiativ in till intervju.
8. Under två intervjudagar bjöds två personer från de ansökningar som gått vidare, in till intervju. Varje initiativ fick strikt 10 minuter på sig att presentera sitt initiativ. Därefter följde 10 minuters frågestund från arbetsgruppen (som bestod av 4 – 7 personer ur arbetsgruppen). Efter det hade arbetsgruppen 5 minuter avsatt för diskussion kring presentationen om initiativet, innan det var dags för nästa intervju.
9. När samtliga initiativ (10 respektive 8) hade intervjuats höll arbetsgruppen en längre diskussion där de resonerade kring alla presentationer, utefter kriterierna, och fattade beslut om vilka 6 (2017) respektive 5 initiativ (2018) som de ville gå vidare med (att föreslå för finansiering).
10. Vid nästföljande Samverkansrådsmöte (23 maj 2017 och 28 februari 2018) presenterades arbetsgruppens förslag till finansiering för hela Samverkansrådet, och beslut fattades inom Samverkansrådet om vilka som skulle föreslås rektor att ge medel till.

Genomförandefasen

Initiativens arbete startade officiellt genom en centralt organiserad kick-off (se tabell nedan), där initiativens hade möjlighet att bjuda in sina externa parter att medverka. Därefter har initiativen arbetat vidare enligt egna planer. Några gånger per år arrangerades frukostseminarier för koordinatorena för att dels delge information gemensamt till dem (gällande utformning och planering av magasin och kommunikation) samt ge möjlighet för dem att återkoppla vad de gör, samt vilka hinder eller möjligheter de stött på internt eller externt. Vidare har det varit en möjlighet för koordinatorena att lyfta frågor till Samverkansrådet eller frågor av praktiskt natur till administration och handläggning.

De träffar som anordnats för initiativens koordinatörer finns listade i tabellen nedan. Däremellan har en hel del kontakter skett, vid behov, via mail, telefon eller möten genom bland annat avdelning samverkan, Sektion forskning, samverkan och innovation vid Lunds universitet.

År	Datum	Aktivitet	Årgång av TSI som deltog
2017	21 augusti	Kick-off event med externa parter	TSI 2017
2018	5 juni	Kick-off event med externa parter	TSI 2018
2018	8 oktober	Frukostmöte	TSI 2017 TSI 2018
2018	november- december	Enskilda möten	TSI 2017 TSI 2018
2019	22 januari	Frukostmöte	TSI 2017 TSI 2018
2019	16 april	Frukostmöte	TSI 2017 TSI 2018 TSI 2019
2019	14 juni	Kick-off event med externa parter	TSI 2019
2019	7 maj	Uppföljning 1,5 år	TSI 2017
2019	1 oktober	Frukostmöte	TSI 2017 TSI 2018 TSI 2019
2019	december- januari	Enskilda möten	TSI 2017 TSI 2018 TSI 2019
2020	januari	Workshop Impact cases	TSI 2017
2020	april	Utvärdering 3 år	TSI 2017
2020	maj	Enskilda samtal – återkoppling av utvärdering	TSI 2017
2020	25 februari	Uppföljning 1,5 år	TSI 2018

Utvärderingsfasen

Initiativen har följts upp muntligt efter 1,5 år, genom presentationer för Samverkansrådet. Dessa muntliga presentationer har baserats på delar av frågorna som funnits med redan i utlysningstexterna. Därefter har en större skriftlig utvärdering gjorts efter 3 år.

För att förbereda och stödja initiativen i uppföljning och utvärdering har årliga enskilda möten hållits med alla koordinatörer, med syftet att gå igenom frågeställningarna, lyssna in hur just detta initiativ tänker sig svar, samt få feedback på hur frågor eller svar kan förbättras, för att visa det som verkligen sker och har skett inom respektive initiativ. Denna dialog har varit central för att få till en så

balanserad bild av initiativen som möjligt, och för att kunna göra dem alla rättvisa vid utvärderingen. De är alla mycket olika, och arbetar för olika stora eller breda, eller djuplodande mål. Det har varit en utmaning att försöka fånga in den samling av data och text som på bästa sätt kan representera dem alla, utan att ge avkall på deras särdrag. Här finns ytterligare potential för utveckling av sätt att utvärdera och föra dialog, samt följa upp efter dialog och utvärdering.

Utvärderingsfrågorna för de tematiska samverkansinitiativen 2017 finns i bilaga 3, och sammanställningen i kapitel 2 och kapitel 3 baseras delvis på svar från dessa utvärderingar.

BILAGA 3: UTVÄRDERINGSFRÅGOR TILL SLUTRAPPORTERING EFTER TRE ÅR FÖR TEMATISKA SAMVERKANSINITIATIV 2017-2019

För utvärderingen efter tre år sattes fyra frågor samman, baserat på utlysningarnas formuleringar kring uppföljning och utvärdering. Slutrapporteringen gjordes på engelska, med en baktanke att en del av texterna som skrevs skulle kunna återanvändas eller ligga till grund för initiativets användning i andra sammanhang.

3-year follow-up for thematic cooperation initiatives 2017-2019

1. Applications made within the thematic initiative (max 2 pages):

- What applications have been produced within the initiative, how many have been submitted and to whom? (list)
- Have any applications been granted? Which?
- How does the content of the applications relate to the initiative's basic question formulation (challenge area)?
- Who within, or outside of, the initiative is included in the application?
- Are old or new collaboration partners included?

2. The initiative's external visibility as LU's strength area (max 2 pages):

External activities are those that target people outside LU, or involve external parties, and not just gather researchers from Lund University.

- Has the initiative carried out activities that have created external visibility? Describe the activities. Who was the target audience? Who within the initiative (including external partners) participated or were behind the activity? How many participated? (list)
- Reflect on the link to the initiative's basic question formulation (challenge area). Have the activities had any effect, ie have the activities led to any change for the initiative or for the target groups? Have you got any feedback, new contacts, new ideas? Have the target groups been affected, gained increased knowledge, insight, etc.
- Have you developed new ways to increase external visibility over the course of the initiative? If so, which ones?

3. How has the initiative advanced the field?

(max 2 pages)

Recount how your initiative has developed (eg broadened and/or deepened) the challenge area (both knowledge and application) together with external partners. How has this advanced the area of the initiative?

a) Effects/impact

- Has your research been used or taken up by other collaborators?
- Have you developed new processes or new products together with actors outside the academy?

b) Describe the collaborative processes

- How did your collaboration develop as you became a thematic cooperation initiative? Have your forms of collaboration been developed; for example, have they become more long-term, more complex and/or deepened?
- Has the constellation been developed, do you, for example, collaborate with new actors?
- How has the working method changed? For example, has it, over time, become easier to carry out activities.
- Have you improved/developed the interdisciplinary collaboration? For example, do you work more inter-/trans-disciplinary³⁶, ie do you develop ideas together (and involve collaborative partners) and work towards common goals?

4. A societal impact case study

Can *societal impact* of the Initiative's knowledge dissemination be demonstrated already now or be expected within a period of ten years after the ending of your Initiative? What is considered as societal impact and how you reach it, of course varies among research disciplines and depending on circumstances. For example, you may reach impact by affecting the attitudes or awareness of individuals, by referral responses, by influencing public enterprises or companies, by contributing to new recommendations or policy changes, by innovations, etc.

Here we want you to describe a case where research within your initiative has, at least, led to short-term impact (also called *outcomes*³⁷) outside the academy and, at best, to long-term societal impact. The impact(s) should have occurred within the period of the initiative or be expected to occur during a

36. By a transdisciplinary approach we here mean that it integrates, synthesizes knowledge and methods from different disciplines, and that there is an early involvement of non-academic groups in the process towards a common goal of solving a social problem.

period of up to ten years after the ending of your Initiative.

In your societal impact case study you should describe:

1. **The underpinning research.** Here you briefly describe the key content of the research within your Initiative that made a distinct contribution to the outcomes (short-term impacts) and long-term impacts described above. Explain why these results were essential. The research described should have been included in your application for the Initiative.
Also, provide a list of research references. Provide up to 10 references to key outputs (publications or other work) which verify that researchers within your Initiative produced the research described in the previous section.
2. **Your route to impact. How you have been working and what societal impact you have achieved.** The following should be included:
 - How you work(-ed) to reach the impact goal
 - Describe the process or means through which your research (described in the section above) led to, or made a contribution to, the impact (for example, how it was disseminated, how it came to influence users or beneficiaries, or how it came to be exploited, taken up or applied).
 - Describe your own collaboration and implementation processes and strategies to reach out with the research described above.
 - Give examples of key contributing factors outside your organization that you deem to have been of importance for the impact of the research described in above.
 - Describe the outcomes (short-term impacts) of the collaboration and the research described above. That is, describe the application of research outputs by users, (examples: have your research outputs led to engagement, uptake and adoption, or to licenses, incorporation into policies or standards, use of new tools or processes etc.).
 - Describe the long-term societal impact – or, if this has not yet occurred; your efforts and strategies to create the best possible conditions for your

research to contribute to societal impact in the future.

We expect you to be able to provide statements, references or other information that corroborate the short-term impacts that you describe in the case study (such as names and contact details for collaboration partners and key actors in described implementation processes). Effects may also be evidenced by selected collaboration indicators/criteria.

It is important that the case description clearly states which beneficiaries (target groups, pilot users, end users, stakeholders) you aim at, and at which level (local, national, international). If long-term societal impact has occurred; who or what has benefitted, been influenced or acted upon, and what has changed? The “who” could be a community, an organisation, individuals, public bodies, private sector entities... The “what” could be a performance, attitude, policy, awareness, product, process, behaviour, teaching, understanding...

A tip – write an introduction and describe the impact context

In order to present a coherent story that is easy to read and understand, it is helpful to, already at the start of the case study, describe:

- the societal challenge your research is addressing – that is, give the bigger picture.
- your research objectives (of the research presented in this case study)
 - What challenges or problem(-s) are you working on, what effects or results do you want to achieve, and how are they linked to the overall societal challenge (describe how your results will help towards “solving” the larger societal challenge)?
 - What are your main target groups? What groups in society do you want to should benefit from your research and how should they benefit? At what level do you want to influence your target group(-s) (reach=local, national, international)?
- End your introduction by briefly summarizing what specific role your initiative has played; what results or “puzzle pieces” your research has contributed with, and what effects (impacts) your research has led to.

BILAGA 4: UTLYSNINGSTEXT FÖR TEMATISKA SAMVERKANSINITIATIVEN 2017-2019

UTLYSNING AV MEDEL FÖR TEMATISKA SAMVERKANSINITIATIV

En av universitetets uppgifter är att bidra till lösningar av centrala samhällsutmaningar. För att lyckas med sådan problemlösning krävs breda tvärvetenskapliga samarbeten inom akademien i samverkan med verksamheter utanför universitetet. Inte minst i forskningspropositionen 2016 har detta framhållits.

Lunds universitet har länge arbetat i tvärvetenskaplig samverkan med inriktning mot framtidens utmaningar. Detta är också en viktig punkt i den nya strategiska planen. För att underlätta för nya tvärvetenskapliga samarbeten inom och utom universitetet med inriktning mot framtida utmaningar behöver nya initiativ initieras. För att möjliggöra detta utlyser Lunds universitet här medel för tematiska samverkansinitiativ med start 2017 om maximalt 500 000 per år under 3 år med möjlighet till förlängning under ytterligare 2 år.

Beslut om tilldelning fattas av rektor efter beredning i Lunds universitetets samverkansråd.

Syfte

Syftet med tematiska samverkansinitiativ är att:

- stödja arbete med lösningar av samhällsutmaningar inom områden där Lunds universitet har etablerad forskning som kan bidra till framtida genombrott;
- skapa plattformar som ger förutsättningar för samarbete mellan forskare vid Lunds universitet och identifierade externa avnämare;
- stimulera samarbeten över fakultetsgränser och lyfta fram goda exempel på samverkansprojekt

Tanken är att ett tematiskt samverkansinitiativ ska skapa en mötesplats för kunskap och utveckling inom ett preciserat problemområde. Erhållna medel ska användas till aktiviteter som bygger upp samverkansaktiviteter. Målet är att detta ska resultera i nya projekt och gemensamma ansökningar liksom utvecklingsarbete med universitetsexterna parter. Initiativet ska fungera som en plats för fysiska möten och ha en webbportal som synliggör forskning och aktiviteter både inåt mot Lunds universitet och utåt mot avnämare. Vidare är uppdraget att samla och kommunicera de genomslag som arbetet inom temat bidrar till.

Instruktioner för ansökan

Ett tematiskt samverkansinitiativ ska vara en ny etablering. Det ska vara ämnesöverskridande och inkludera

minst tre fakulteter, samt inkludera externa parter, nationella såväl som internationella. Bedömning av ansökningarna sker utifrån vetenskaplig meritering, bredd av samverkan och kvalitet på samverkansprojekt, plan för samverkansaktiviteter och synliggörande och huvudsökandes kompetens.

Initiativet ska ha en föreståndare/projektkoordinator och en kärna med forskare från Lunds universitet och extern(a) part(er). Ansökan bör ange och ska innehålla:

- Projektbeskrivning om maximalt 6 sidor, inklusive redogörelse för vilka parter och personer som ingår i initiativet, vilka tydliga mål initiativet har och en beskrivning av planerade aktiviteter
- Budget för planerade aktiviteter som täcker såväl direkta som indirekta kostnader.
- Bilaga med CV:n för de huvudsökande
- Ett "letter of intent" med redogörelse av externa partners bidrag till initiativet.

Värdering av resultat

Vid utvärdering av initiativet efter 1,5 och 3 år kommer frågor av nedanstående typ att ställas:

- Har ansökningar som tagits fram inom det tematiska initiativet resulterat i forskningsprojekt?
- Har initiativet skapat extern synlighet där temat gjorts välkänt som ett styrkeområde för LU?
- Kan genomslag (impact) av initiativets kunskapsförmedling påvisas? Exempelvis genom påverkan på offentliga verksamheter eller företag, genom remissvar, innovationer, nya företag etc.

Sista dag för ansökan är 1 april 2017. Utbetalning av beviljade medel från höstterminen 2017. Vid frågor kontakta avdelningschef Lisa Thelin lisa.thelin@fsi.lu.se eller vicerektor Bo Ahrén bo.ahren@rektor.lu.se. Ansökningshandlingar skickas till samverkan@lu.se

LUNDS
UNIVERSITET

www.lu.se/forskning/sarskilda-forskningssatsningar/vara-tematiska-samverkansinitiativ

LUNDS UNIVERSITET

Box 117
221 00 Lund

Tel 046-222 00 00

www.lu.se